

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 51.
Telefon šte. 73, pomoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Insatratni oddelek: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 493.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštne čez. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 18. februarja.

Pretekli tedni so prinesli nekaj čiščenja v razgredane duhove. Zlasti so dogodki ob volitvah in izid samih volitev marsikaj pojasnili, kar poprej ni bilo dovolj mirno uvaževano.

Ko je HSS julija 1925. vstopila v vladno, je pričela jurisati na SDS. Začela je pravcarata šentjernejska noč proti pristajem SDS v vseh resorih, ki so pripadli HSS. Radikali so se lepo izvlekli in govorili radičevcem, češ, mi vam nismo nikoli nič žalega storili niti hoteli storiti, vsega so krivi samostojni demokrati in kar s prstom so pokazali na tega in onega, da se nad njim izvrši osveta. Na važnejša mesta so se vsedli radikali, manj važna so dali HSS.

V Sloveniji se je ta osveta, dasi ni bilo nikomur jasno zakaj, tudi zaobrnila proti SDS. V agrar so radičevci postavili odločnega klerikalca, o katerem so mislili, da je radičevac, dokler niso doživeli krutega razočaranja. V prosveto so dali ljudi z edino kvalifikacijo, da bodo sovražili SDS. In v vseh osebnih vprašanjih se je slo SLS na roko tako, da si pač sama ni mogla več želeči. Kdor pa je bil na sumu, da je pristal SDS, temu se je to dalo ob vsaki priliki okusiti. Ta politika je bila nazadnje tako daleč, da je HSS pri volitvah v Trgovsko zbornico odkrilo šla z SLS in je pred volitvami in po njih opravljala hlapčevsko službo za klerikalce. Končno je radičevski minister na zahtevo g. Pucelja zakonito izvoljeno zbornico razpustil in jo dal v roke komisariju, ki skupaj z g. Ogrinom tam vrši dolžnost, mesto da avtonomni izvoljeni odsek delajo svobodno. Vse to je le v korist SLS.

Po volitvah doživljamo novo čudo: Radič na vse pretege hvali Pribeževca in SDS, ki da je pošena stranka in se iskreno bori proti korupciji in centralizmu. Radič trdi, da je klerikalizem glavni sovražnik, potem ko je več mesecev delal, da SLS pridobi v vlado. G. Pucelj je še oktobra izjavil, da se on rad umakne, če je ovira, da pride SLS v vlado. Danes pa tudi HSS uvideva, da je klerikalizem vendarle obča opasnost, ki grozi tudi onkraj Sotle. Škof Jeglič je odkrito priznal, da sta on in SLS eno. Radič pa je obtožil, da sovraži papeža. Logično posledico občutijo župnik Piher in tovariši, ako ne pride vlada, ki jih bo ščitila pred nasiljem.

Mi moramo kot kronisti beležiti te premembe, odnosno to čiščenje nazorov. Kdo nam more zameriti, če po častnem izidu bitke, v koji je SDS bila v križnem ognju med HSS in SLS, danes v posesti ojačenih pozicij beležimo, da marsikdo sedaj uvideva, da ne delamo brez globokega prepričanja in premišljenega načrta.

Slovenija ječi v sponah klerikalizma. Nočemo tu razpravljati o duševnih posledicah tega dejstva, ker bi morali razkrinkati pretiravanja o kulturnem stanju naših mas, ki še čakajo solnca svobodnega in samostojnega mišljenja, danes pa so okovani ne od vere, ampak od praznoverja, ne od formalne nepismenosti, ampak uprav cankanjarskega hlapčevstva. Iz Slovenije tipa klerikalizem po vsej Jugoslaviji. Stevilo samostanskih redovnikov raste. V Ljubljani se vzgajajo jezuiti za vso državo, v Ljubljani duhovniki za Dalmacijo in Hercegovino, v Ljubljani se pripravljajo klerikalna ofenziva za Hrvatsko, Preko Ljubljane vpliva rimska kurija na zunanjo in notranjo politiko Jugoslavije. Mnogo se skriva pod formulo zblizanja izтока in zapada, ki pa v stvari nič drugega ne pomeni, nego podjarmljenje izтока pod rimski primat.

Le redki so Srbi, ki morejo razumeti opasnost rimskega klerikalstva: sredi Beograda in Skoplja dopuščajo, da se jim vseljuje rimska spijonaza. Prišel bo dan velikih odločitev, ko jih bo za to glava bolela. Tembolj nas veseli, ako se vsaj v območju Jurja Strossmayerja uvideva, kar je on prav dobro videl in povedal celo na koncilu v Rimu. Nas veseli, ako se kdo na Hrvatskem dvigne nad dnevni boj in opazi, da je fronta, kjer mi stojimo, velike važnosti za ves narod, ne glede na naše obče človeške slobodarske ideale.

Vprašanje klerikalizma v Jugoslaviji je eden najtežjih problemov naše države. Primerjati se ga da po težini le s pokreti, kjer tujnostno razkraja in slabi našo nacionalno silo (buzarstvo, Arnavti, pangermanizem). Kdor pa je malo več o historiji človeštva in vlogi rimske kurije v njej, bo priznaval, da je od vseh tujih strupov v narodnem telesu klerikalni strup najopasnejši.

Vsled klerikalizma in njegove organizacije je strankarski problem Slovenije zelo različen od drugih naših pokrajin. Boj proti klerikalizmu zahteva ne glede na gospodarsko strukturo Slovenije, ki ni pretežno agrarna, skupno delo ne le inteligence, ampak vseh sil naroda. Ni se obnesla teorija, da bo čisto staleško gibanje opasno klerikalizmu. Parola «kmet kmeta» in vse kar je s tem v zvezi ni v stanu trajno ogreti in držati morale in borbenosti. To je največji

Ukrepi vlade o oblastnih samoupravah

Posebna uredba o oblastnih proračunih. — Posojilo države za prve stroške. — Postopni prenos državnih poslov na samouprave. — Slovenija ne sklene nove davke!

Beograd, 18. februarja. p. Ugladen radikalni član vlade je po večerni seji ministrskega sveta dal vašemu dopisniku sledeča pojasnila o vladnih ukrepih glede dela oblastnih samouprav:

Na dnevnem redu sta bili predvsem dve vprašanji: Vprašanje financ in vprašanje tehničnih poslov glede budžetiranja in sestave budžeta. Vlada je glede financiranja proučevala vse oblasti in smatra, da se po naravi svojega položaja delijo v tri skupine. V prvo skupino, katero tvori deset oblast, spadajo Slovenija, Bosna, Hercegovina in Dalmacija, kjer ni sedaj nobenih samouprav in zato tudi ni nobenih sredstev za začetek organizacije. V drugo skupino pridejo štirje oblasti iz Hrvatske in Slavonije, v katerih obstojajo davčne doklade, ki se zbirajo za račun županij, vendar imajo te doklade svojo določeno svrhu, ter se ne morejo uporabiti za organizacijske stroške oblasti. V tretjo skupino spada 17 oblasti Srbije in Črne gore in vse vojvodinske oblasti, v katerih obstoje samouprave, okrožne in županijske, ki že imajo odobrene proračune za leto 1927, s katerimi bodo mogle izvršiti organizacijo svojega aparata. Vlada smatra, da je predvsem potrebno, da se oblasti organizirajo, da same uredijo svoje upravne aparate in da se na ta način usposobijo, da polagoma prevzamejo nase posamezne posle v okviru zakona. Radi tega je vlada smatrala za potrebno, da takoj onim oblastem prve in druge skupine, ki nimajo sredstev za organizacijo, nudi pomoč iz državne blagajne v obliki posojil ter jim pomaga, da organizirajo delo in uradniški aparat, da bi dne 23. februarja mogle začeti s svojimi funkcijami obenem z onimi oblastmi, ki ta sredstva že imajo. Zato se je nocoj v ministrskem svetu sprejel odlok, da finančni ministar v sporazumu z ministrom za notranje stvari stavi na razpolago potrebna sredstva.

Glede drugega vprašanja o poslovanju in postopku za izvršitev finančnih

Burni prizori v Narodni skupščini

Nečuveno kršenje poslane imunitete. — Kleroradikalna večina brani tudi to. — Nadaljevanje proračunske razprave.

Beograd, 18. februarja. r. Današnja seja Narodne skupščine je bila izredno živahna in burna, tako da jo je moral predsednik enkrat celo prekiniti. Po prečitnem zapisniku je bilo sporočeno, da je odbor za tolačenje člena 8. invalidskega zakona, ki je bil postavljen na predlog posl. SDS, dr. Milana Popovića, dovršil delo. Zatem je bilo sporočeno, da so se nanovo konstituirali razni odbori. Zatem je odgovarjal predsednik Narodne skupščine Trifković na vprašanje dr. Spaha, kaj se je ukrenilo proti temu, da se organi ministra notranjih del kršili imuniteto posl. Čumovića, ki so ga aretirali. Trifković izjavlja, da je koj po prejemu protesta posl. Čumovića ministru akt, v katerem zahteva pojasnilo, a je minister odgovoril, da imuniteta posl. Čumovića ni bila kršena. Dr. Spaho vstane in ugovarja, da je nečuveno, ako se predsednik Narodne skupščine zadovoljuje s tako lakoničnim odgovorom. Minister je odgovoril, kar mu je javil tisti srezki poglavar, ki je dal zapreti posl. Čumovića. (Ogorčeni klici v celi zbornici.)

Predsednik Narodne skupščine izjavi, da obžaluje, da se dr. Spaho na ta način izražal. Pri teh besedah izbruhne v dvorani strahovit hrup. Opozicija toliče po klopetih. Posl. Čeda Kokanović kriči: «Kaj, tako govori predsednik Narodne skupščine?» Predsednik Trifković ga kaznuje s pisanim ukorom. Hrup in kričanje se nadaljuje. Predsednik kaznuje posl. Kokanovića vdrug. Posl. Kokanović odgovarja: «Kaj bo napravila policija z nami, ko bo slišala, da nas ne ščitite? Ubila nas bo!» Predsednik pretposl. Kokanovića, da to predložil njegovo izključenje. Posl. Timotijević ga zavrača: «Tu mora vladati svoboda!», Marko Trifković: «Gosp. Timotijević, tu je dosti svobode. Najbolji dokaz je to, da govorite s predsednikom Narodne skupščine s prekrizanimi rokami na hrbtu!» Radikali vpijejo: «To je vzgoja Koste Timotijevića!» Davidović: «Kaj, tako?» Trifković: «Da, tako g. Davidović, jaz sem predsednik Narodne skupščine. Sliši se medklic posl. Kokanovića: «Narod vas že sedi in vas bo obsodil. To so zlikovci!» Marko Trifković kaznuje vtrjetilj posl. Kokanovića s pisanim ukorom radi izraza zlikovci. «Tu niso zlikovci, nego narodni poslanci», zatrjuje Trifković. Kokano-

Radikali v vseh oblastih izolirani

Le v mariborski imajo koalicio s klerikalci. — Poostreitev odnošajev med opozicijo in vlado. — Posvetovanja vlade o zakonu o centralni upravi in o delu novih samouprav.

Beograd, 18. februarja. p. Vladni in tudi opozicijski krogi so se danes v glavnem pečali s pripravami za predstoječe sestanke oblastnih skupščin. V zvezi s tem so se med posameznimi skupinami vršila pogajanja o sodelovanju v novih samoupravah. Vse opozicijske skupine odklanjajo sodelovanje z radikali, ki so tako povsod izolirani, izvemši v mariborski oblasti, kjer so sklenili klerikalci koalicio z obema z njihovo pomočjo izvoljenima radikalskima poslancema. Odnosaji med opozicijo in radikali odnosno vlado so vsled tega znatno poostreni, kar se je vidno izražalo na današnji seji Narodne skupščine ob priliki odgovora predsednika Narodne skupščine na vprašanje poslanc. dr. Spaha o aretaciji narodnega posl. Čumovića. Posebno občuten udarec je zadela radikale v Bosni. V vseh štirih oblast. skupščinah te pokrajine, ki jo radikali smatrajo za svojo last, je NRS izločena iz vodstva samouprav in potisnjena v opozicijo. Med radičevci, spahovci in zemljoradniki je dosežen sporazum za skupno sodelovanje v oblastih Bosne in Hercegovine.

Tudi v vladi so danes glavno pozornost obračali na oblastne skupščine. Dopoldne je imel sejo ekonomsko-finančni komite ministrov v kabinetu pravosodnega mini-

Nemčija se pripravlja na novo svetovno vojno

Vrhovni poveljnik nemške vojske general Heye izjavlja, da mora biti ves nemški narod pripravljen za prihodnjo vojno.

Berlin, 18. februarja. g. V glavnem odboru zbornice je imel vrhovni poveljnik državne brambe general Heye govor, v katerem je razpravljal o njenem razvoju po podpisu mirovne pogodbe. Izjavil je, da je državna bramba ljudska vojska in da ostane del nemškega naroda. V bodoči vojni niso glavna stvar vojaki, ampak ves narod se bo moral vovetati. Ako pride kdaj do zopetne vojne, se bo moralo ponoviti leto 1914. in vse prebivalstvo Nemčije bo šlo v vojno. Res je, da sta zunanja politika in svrha vojske v gotovem nasprotstvu. Zakaj svrha zunanje politike je, da zajamči trajni mir, vojska pa se mora na vso moč pripravljati na novo vojno.

General Heye je rekel, da po njegovem mnenju vojska ni potrebna; ako

Pred odločno bitko na Kitajskem

Boljševške čete srodirajo dalje. — V Šanghaju vlada veliko razburjenje. — Splošna mobilizacija. — Anglija pošilja še nadalje čete.

Šanghaj, 18. februarja. s. (Reuter) Mesto Ningpo, 90 milj jugovzhodno od Hangčova so zasedle južne čete. Čete generala Sunčuanfanga, ki so izpraznilo mesto, so pripelje semkaj. Zaradi prodiranja kantonskih čet je pribležalo beguncev iz Hangčova in drugih krajev polno beguncev.

Kantonske čete so oddaljene le še pet dni od Šanghaja.

Bitka za Šanghaj je v teku. Porazene severokitajske čete vdirajo v mesto. Mobilizirano je sedaj vse, kar lahko nosi orožje.

General Sunčuanfang se hoče ustaviti prodirajoči južnokitajski vojski pri Sunkiangu, kakih 20 kilometrov pred Šanghajem. Prepričan je, da bo mogel v svoji vojski ohraniti disciplino. Njegove čete so se morale umakniti, dasi jih je okoli 80.000 mož, t. j. trikrat toliko kot Kantonec. Vzrok neuspeha je v tem, da med podrejenimi poveljniki ni pravice sodelovanja in se opaža tudi nezadovoljstvo zaradi nerednega plačevanja, dočim prodirajo Kantonski smotreno in v stratežnem oziru zelo spretno.

London, 18. februarja. (lo.) Minister Amery je poročal na seji ministrskega sveta o vojaškem položaju na Kitajskem. Dejal je, da je prav lahko mogoče, da porazene čete, od katerih jih je že nekaj dospelo v Šanghaj, začno pleniti po mestu. Zato je vlada odredila, da se tamkaj takoj izkree brigada angleških vojakov.

Iz Hongkonga je zopet odšel bataljon vojakov v Šanghaj. Ravno tako je vlada še vedno odločena, pošiljati v Šanghaj čete, da prepreči nemire in brani interese angleških državljanov. Vse je storjeno edino z namenom, da se brani življenje Angležev.

Končno je Amery ponovno zagotovil, da se Anglija ne bo vmešavala v notranje zadeve Kitajske.

Tientsin, 18. februarja. (be.) V kitajskem delu mesta je bil javno obglavljen kitajski general, ki je dal opleniti hiše bogatih Kitajcev.

Sprava v Davidovičevem klubu

Beograd, 18. februarja. r. Dopoldne se je vršila seja demokratskega poslanskega kluba, na kateri se je izvršila sprava med dr. Vojo Marinkovičem in dr. Milošem Radosavljevičem. Na ta način je bil poravnani spor, ki je obstajal več let. Davidovičevci trde, da se bodo sedaj poravnali v klubu vsi spori in odstranila vsa nesoglasja. Voja Marinković je prekladal ostavko na članstvo glavnega odbora Demokratske stranke.

Iz anketnega odbora

Beograd, 18. februarja. p. Danes popoldne je imel sejo anketni odbor. Prečitali so se akti v zadevi interpelacije klerikalcev proti dr. Zetjavi v slučaju podjetja Nihag. Nato je bilo sklenjeno, da se iz prometnega ministrstva zahtevajo akti o interpelaciji Dimitrije Vujčića proti bivšemu prometnemu ministru Jovanoviću o izvršitvi proge Topčider-Mala Krna, kakor tudi da se zahteva akt o interpelaciji o prekopu tunela Vučkoviće.

nauk zadnjih petih let, še posebej pa radičevske dobe v Sloveniji

Radičeva rodbina v zagrebški oblastni samoupravi

Zagreb, 18. februarja. r. «Hrvat» poroča: Na seji HSS se je govorilo v prvi vrsti o oblastnem odboru in o dnevnicah, ki naj jih prejemale člani oblastnih odborov. Zaključeno je bilo sledeče: Predsednik oblastne skupščine bo dr. Vlado Maček, Stepan Radič, prevzame predsedniško mesto oblastnega odbora. Za člane oblastnega odbora bodo izvoljeni m. dr.: dr. Juraj Krnjević, dr. Stepan Košutić, Josip Predavec in Rudolf Herceg. Člani oblastnega odbora bodo prejimali po 4000 dinarjev mesečno. Razen tega bodo prejimali še posebne dnevnice za slučaj, da so oblastni poslanci. Oblastni odbor bo štel 8 članov. Od tega števil bo rodbina in kumstvo rodbine Stepana Radiča zasedlo pet mest, morda tudi šest.

Zedinjene države bodo priznale Turčijo

Washington, 18. februarja. d. Vlada namerava brez parlamenta priznati Turčijo. Kakor znano, je zadnji odklonil senat ratifikacijo locarnske pogodbe. Glede Turčije je namerava vlada urediti zadevo potom izmene diplomatskih not.

Tajni protokol nemške vladne koalicije

Berlin, 18. februarja. d. V vladni koaliciji se je že par dni bil prikrit boj za objavo takozvanih smernic, ki so tvorile podlogo pri sestavljanju nove vlade. Nemškoniacionalno časopisje je na migljaj strankinega vodstva zamolčalo te smernice, splošno se je pa trdilo, da niso avtentične. Centrum pa je zahteval, da se morajo te smernice objaviti, ker so jih nemški nacionalci vendar priznali. Ta stranka je morala sedaj popustiti in smernice se sedaj še enkrat objavljajo hkrati s tajnim protokolom, ki so ga podpisale vladne stranke in ki je bil doslej le nekaterim znan. Po tem protokolom ni mogoče več po mednarodnem in državnem pravu odreči pravne veljavnosti locarnski pogodbi. Zaščita ustavne državne zasedbe se razširja tudi na trgovinsko zasedbo. Preteklost in njene simbole je treba spoštovati, kar naj se izrazi tudi v vladni izjavi v zbornici. Važni predlogi poedine vladne stranke, zlasti glede spremembe ustave, naj se stavi le v sporazumu s vladnimi strankami.

Nepoštena polemika SLS

Da bi odvrnil pozornost poskušajo »Slovenec« brant glasovanje SLS za davke v dosedanjih višini in zlasti proti ukinjenju davka na ročno delo, toda na način, ki je silno neroden.

Kdo je več let vsa svoja popularnost zidal na kritiko davkov? Kdo je napadal vse druge in jim podikal vsa krivdila, da sebe polepša? Kdo je prisegel zlasti obrtnikom, kmetom in delavcem, naj mu prej roka usahne, kakor da bi glasovala SLS za katerega od obstoječih davkov, n. pr. za dohodarino in za davek na ročno delo?

To je bila SLS. Usoda pa je hotela, da je bila ta njena obljuba stavišna na preizkušnjo že 2. februarja. Od glasov SLS je odvislo vse. En glas ima nova vlada večine v finančnem odboru, SLS pa razpolaga z dvema glasovoma te večine.

Ko je »Jutro« javnost opozorilo na vsa ta neovrtna dejstva je strašna sila resnice tako vznemirila SLS, da je začela divjati in besniti. SLS misli, da ima monopol za kritiko, nje pa ne sme nihče prijeti. Ako jo zgrabiš, skuša pozornost zaostriti drugam, zraven pa napada osebo.

Pri tem je prišlo še ponovno na dan, da je podpisom SLS in dr. Korošca vezan ves tisti davčni sistem, ki ga že mnogo let ta stranka spretno podtika demokratom. Podpis dr. Korošca nosi zvišana zemljarina, inkameracija deželnih doklad, davek na vojne dobičke, invalidski davek, srbiljske takse, davek na poslovni promet, vlada Markovega protokola, ki je delo SLS, pa je prinesla nadaljno povišanje doklad (300dostno linearno doklado), povišanje invalidskega davka, uvedbo komorskega davka.

To je bilo preveč resnice za našo katoliško gospodo. In ko se je še dokazalo, da je zasluha demokratov, da je bil davek na poslovni promet pavšaliran, da smo dobili po zaslugi SDS dohodninske komisije in kontingentirane pridobitve, je za mnogo let trajajočo lažljivo agitacijo SLS o davkih napočil pravcati sodni dan.

O vseh teh dejstvih »Slovenec« in z njim vse katoliško časopisje molči ko grob. Tisti, ki so bili prej tako glasni glede dohodnine, glede takse, glede davka na poslovni promet itd. tekmujejo sedaj v molčanju, ki je polno priznanje tudi za manj poučene.

V tej stiski so našli klerikalci koščico, da je dr. Žerjav 1. 1925 glasoval za finančni zakon, v katerem je določba o davku na ročno delo. Nihče ni nikdar tega zanikal. A kljub temu je bilo vsem poznavalcem dogodkov iz 1. 1925 znano, da se je dr. Žerjav in z njim vsa SDS borila in to z uspehom

proti razširjenju davka na ročno delo na prečanske kraje. Brez sklepa in razprave ministrskega sveta se je pojavil v predlogu finančnega zakona načelni stavek o razširjenju tega srbiljskega davka. V trenutku velikega političnega preokreta se je SDS morala zadovoljiti s tem, da je uvedba davka zavisela šele od pravilnika, ki ga je smatrala za nemogočega in ga je sklenila sprečati, kajti v čl. 56 je manjkalo mnogo, zlasti pa pooblastilo za sankcije in izvršbo. Končno celo »Slovenec« priznava, da zakona brez tega pravilnika ni bilo mogoče izvršiti in da je pravilnik izdala šele druga vlada, ki je vrhu tega dobila od nove večine novo, le malo popravljeno, a po mnenju vseh finančnih pravnikov za uvedbo davka še vedno nezadostno zakonsko pooblastilo.

Polemika »Slovenec« glede davka na ročno delo je nepoštena in zavijala dejstva, ker pač SLS ne more spraviti čez zobe, da bi bila političnemu nasprotniku pravičina, najmanj pa seveda dr. Žerjav in bi mu priznala, da je v najtežjih razmerah vodil uspešen boj proti radikalnemu projektu in znal davek na ročno delo zadržati ves čas, kar je bil v vladi.

Zadnji up SLS je dejstvo, da dobičnega dvajsetine govore o davku na ročno delo od 1. aprila 1925 naprej. Vendar v danem slučaju to nič ne dokazuje. Delavci sami pri sebi lahko kontrolirajo, kdaj so začeli plačevati davek na ročno delo. Gotovo ga ni nobeden plačal med 1. aprilom in 31. julijem 1925. Ako si ga je dal kdo morati kasneje odtrgati, je bil to pravcati poklon erarju, kajti nihče ga v to ni mogel prisiliti.

Torej tudi s tega čisto gmotnega stališča izbegavanja katoliškega časopisja ne drže. Dobro pa je na delavskem sestanku te dni zavrnili krščanske socialce pameten delavec, ki je dejal:

»Jaz vem, da ne za april, maj, junij in julij 1925 nisem plačal davka na ročno delo, ampak ga plačujem šele od jeseni 1925, ko dr. Žerjav ni bilo več v vladi. Vprašati pa se moramo, ali je 8. februarja 1925 dobil 25.000 delavskih glasov dr. Žerjav ali SLS. In tem 25 tisočem delavskim volilcem ni odgovoren dr. Žerjav, kako je glasoval marca 1925 za dvajsetine, pač pa SLS, ki je te glasove dobila in je kljub temu na Srečnico 1927 glasovala proti ukinjenju davka na ročno delo in za to, da se ga še naprej pohleba.«

Poroča se nam, da na to umestno ugotovitev s krščansko-socialne strani ni bilo ugovora...

Samoobtožba g. Pucelj v Narodni skupščini

Kaj pravi g. Pucelj o radikalih, s katerimi je sedel v vladi in ki jih sedaj podpirajo klerikalci?

— v Beograd, 17. februarja.

Povodom debate o poplavih v Bački, o čemer je svoj čas vložil posl. Lalošević interpelacijo na ministra poljedelstva, je povzel danes besedo tudi prejšnji minister poljedelstva, Pucelj, ki je s svojimi prostodušnimi priznanji pritegnil naše pozornost. Predvsem se je podvilal, da naprtil glavno odgovornost za katastrofalne posledice lanjske poplave v Bački in Baranji na svoje bivše zavzeznike. »Jaz trdim — je dejal g. Pucelj — da so v prvi vrsti krivi nosilci vladnih sistemov od vsega početka, to je radikalna stranka. Razume se, da tudi jaz nisem brez krivde.«

Nato je govoril posl. Pucelj o radikalnem pševanju z državnim blagajno in odkrit: »Jaz sem kot minister prejel za »slovanstvo« Bačko brez prispevka Rdečega križa iz državne blagajne 20 milijonov dinarjev. Za vse ostale kraje kakor na pr. za Sisaški bazen pa nisem imel niti prihranjenih pare na razpolago. Nisem prejel ne za škodo, ki so jo storili Mura, Drava, Sava in njihovi pritoki v Sloveniji in Hrvatskem, ne za Mostarsko blato, ne za Popovo polje, ne za kako drugo pokrajino. To je najboljši dokaz, da je vsega tega kriv sistem, ki ga vzdržuje radikalna stranka. (Medklic: Tudi Pucelj, tudi Pucelj!) Da tudi Pucelj, kolikor jo je podpiral ali vsaj začasno vzdrževal.«

»Minister financ je dovolil za Bačko in za gradnjo naspob ob Dunavu 10 in pol milijonov. Trdilo se je, da je bil ta sklep protizakonit. Jaz ne vem, prejel sem denar in s tem denarjem razpolagal. Pritiskal sem na ministra financ, naj dovoli za Sisaški bazen 2.300.000 Din Obveščene sem bil, da je kredit dovoljen, ali denarja ni bilo od nikoder. V trenutku, ko sem zapustil ministristvo, pa je javila glavna kontrola, da je sklep razveljavila, ker je bil po njenem mnenju storjen protizakonito.«

»Teda! dvojna mera: Kadar gre za Hrvatsko, se sklep razveljavlja, kadar za okraj Marka Trifkovića, pa najde minister denar brez drugega.«

Izjavljala g. Pucelj so napravila na zbornico silno mučen utis, saj dokazujejo, kako brez moči in brez volje so bili radikalci v vladi. G. Pucelj seveda takrat, ko je sedel na ministrskem stolčku ni povedal resnice in ni stopil pred javnost. Še le sedaj, ko je v opoziciji si upa z resnico na dan in skesano priznava, kaj je zagrešil. Ko smo mu mi svojičas levite brali in očitali grehe, ki jih sedaj sam priznava, se je samo hvalil, da je bila njegova glavna ministrska zaslug da je tepel SDS. Ali je mogoče misliti, da je kes, ki ga je začel sedaj obujati g. Pucelj, iskren in ali je mogoče, da bo kesu sledilo tudi temeljito poboljšanje in spreobrnjenje? Mi tega ne verjamemo.

Kako so se uporabili odtegljaji uradnikom?

Iz vrst državnih nameščencev nam pišejo: Ob priliki interpelacijske debate o lanskim poplavih je bila vlada pozvana povedati tudi, kam je dala odtegljaje draginskih doklad, ki so se od avgusta 1926 naprej jemali državnim nameščencem. Tudi SLS je krepko zahtevala ta račun, vendar le do 31. januarja. V četrtek je namreč imenovan vlade odgovarjal na interpelacijo g. dr. Kulovec in glej čudo: G. Kulovec je naenkrat pozabil, kaj je on sam vlado vpraševal do 31. januarja in kaj je večerj vsa javnost želela od njega doznati. Zlasti seveda javni nameščenci, ki bi vsaj to radi vedeli, ali gredo grizljaji, ki jih imi trgajo od ust, v prid revežem. A. g. Kulovec je molčal. Pač pa je 2. februarja SLS glasovala skupaj z radikalni, da se naredba o odtegljajih spremeni v zakon, da ne bi morali kakšni vladi moglo kdaj pozneje priti na misel, da naredbo spremeni in državnim nameščencem zopet vrne neokrnjene doklade.

Politične beležke

Prosvetna politika SLS

»Slovenec« piše, da »prosvetni minister ni znil še niti besedice o redukcijah gimnazij ali fakultet ali drugih šk. — kratkoročno nič. Nadalje trdi, da »Jutro« laže, ko piše, da je prosvetni minister Vukičević napovedal redukcijo gimnazij in fakultet. Dne 5. februarja sta prinesla dva beograjska lista »Politika« in »Vreme« vsebino razgovora s prosvetnim ministrom Vukičevićem o njegovih prosvetni politiki v novi vladi. V tem razgovoru je izjavil minister Vukičević: »Imamo tri univerziteti in veliki broj fakulteta. Na primer medicinski fakultet imamo na svima univerzitetama. Imamo dva katoliška bogoslovna fakulteta. U jedinom od njih na 40 učenika ima 12 profesora. To je luksuz i za Ameriko, a ne zamo za našu zemlju koja grozi u krizi. To je osnovna, kojom ču se rukovati, dok budem ministar. — Mi nemamo ni potrebe ni mogućnosti za izdizavanje ovako velikog broja fakulteta. O redukciji gimnazij je izjavil: »Ja ču zasad spremiati za finansijski zakon jedne amandman, po kome će ministar prodavati u dogovoru sa prosvetnim savetom moći izvesne gimnazije reducirati, pre nego što zakon o srednjim školama prodje kroz skupštinu.« V razgovoru je minister Vukičević izjavil še marsikaj drugega, kar stoji vse v »Vremenu« in »Politiki« od 5. t. m. in o čemer je tudi »Jutro« že poročalo. Kdo laže? edino »Slovenec«, ki bi rad prikri, pod kako sramotnimi pogoji je

klerikalna stranka vstopila v vlado in ki bi rad odvrnil pozornost javnosti od naklepev, ki se kujajo za vladnimi kulisami celo proti univerzi v Ljubljani. Znano je namreč, da je v načrtu prosvetnega ministra Vukičevića ukinjenje bogoslovne fakultete v Ljubljani, tako da bi ostala samo ena katoliška bogoslovna fakulteta, in sicer v Zagrebu za vseh približno 100 teologov, ki študirajo sedaj na obeh fakultetah. Kakor se čuje iz klerikalnih krogov, bi bila SLS pripravljena za rešitev bogoslovne fakultete v Ljubljani pristati v skrajnem slučaju na ukinjenje ljubljanske medicinske fakultete, ki še ni popolna. Z ukinjenjem bogoslovne fakultete v Ljubljani bi klerikalci izgubili kakih 100 volilnih glasov, pa tudi bogoslovci bi se izmuznili iz neposredne kontrole ljubljanske škofije. Na kaj takega pa nečjejo pristati, zato so pripravljeno rajši pristati na ukinjenje medicinske in eventualno tudi še drugih fakultet, kjer se itak vzgajajo sami »materijalisti« in »brezverci«. Škofov dnevnik bo sicer trdil, da je to laž, kakor trdi, da so izjave prosvetnega ministra Vukičevića laž, dasi stoje črno na belem v beograjskih listih, s tem pa seveda ne bo prepričal, da bi slovenska javnost ne pazila na klerikalne zakulisne mahinacije.

Ali je šla SLS v vlado iz političnih ali gospodarskih razlogov?

Zadnji »Domoljub« trdi, da je dr. Korošec šel v vlado, da bi čimprej izvojeval avtonomijo. V »Slov. gospodarju« pa piše posl. Pušenjak, da klerikalci v finančnem odboru nis. glasovali iz političnih, ampak radi gospodarskih razlogov, ker hoče vlad na večina spraviti v red državne finance in zmanjšati pretirana bremena. Da klerikalci niso vstopili v vlado radi svojih avtonomističnih načel je čisto gotovo in ako »Domoljub« to trdi, namenoma laže. Kakšni avtonomisti so naši klerikalci, dokazuje najbolje dejstvo, da ne nameravajo ohraniti samo komisarijat na ljubljanskem magistratu in v trgovski zbornici, temveč ga hočejo vvesti tudi v Kmetijsko družbo. Da klerikalci niso vstopili iz splošno narodnogospodarskih razlogov v lado, kakor trdi posl. Pušenjak, pa je istotako jasno, ker bi drugače ne glasovali za tak dr. proračun, kakršnega je sestavila vlada RR in so ga sami najostreje kritizirali, ko so bili v opoziciji. Če bi hoteli klerikalci spraviti v red državne finance in zmanjšati pretirana bremena, bi ne glasovali proti vsem predlogom za zmanjšanje pretiranih davčnih bremen, ki so v škodo tako splošno narodnemu kakor državnemu gospodarstvu, ker zahtirajo produkcijsko sposobnost. Ako bi klerikalci vstopili v vlado radi splošnih narodnogospodarskih razlogov, bi se ta njihov namen moral predvsem izražati v dr. proračunu, ki je glavni regulator narodnega in državnega gospodarstva, to pa se ni zgodilo niti v najmanjši meri, četudi bi se lahko, iz vsega se vidi, da je SLS vstopila v vlado iz izključno strankarskih razlogov. Njeni voditelji so spoznali pri zadnjih volitvah, da se malejo temelji klerikalizma v Sloveniji — godi se to sicer počasi, toda sigurno — da popušča disciplina v stranki in da jo le z največjo težavo vzdržujejo med svojimi pristaši, pri katerih vlada nezadovoljstvo radi povsem negativnih rezultatov klerikalne politike.

Velik politični skandal v Angliji

Lloyd George obtožen, da je kot ministrski predsednik podeljeval plemstva proti mastni nagradi

London, 18. februarja. Veliko pozornost in mestoma tudi razburjenje je izzvala »Morningpost«, ki piše, da je Lloyd George, ko je bil pred par leti ministrski predsednik, izposloval podeljevanje odlikovanj, zlasti pa plemstva proti mastni nagradi. Izpukuje tega posredovanja je dol v blagino liberalne stranke. List pravi, da je imel Lloyd George več posredovalcev v tej stvari in da je kupčija z odlikovanji naravnost cvetela. Takrat so se vsi čudili, odkod dohaja stranka tako močan fond, ki v resnici ni značil le en milijon funtov, kakor se je splošno zatrjevalo, ampak poltretji milijon. Za izposlovanje plemstva je bila določena posebna tarifa, ki se je stopnjevala, čim višji je bil zašlejeni naslov. List pravi, da je moral oni, ki je hotel postati vitez, odšteti posredovalcem kakih 2000 funtov, kandidat za baroneta, grofa

Spoznali so, da morejo nezadovoljneže potolažiti le, ako pridejo do oblasti in najhujše izmed njih spravijo do korit. To je bil vzrok vstopa SLS v vlado in nič drugega. Gospodarski razlogi so igrali pri tem le toliko vlogo, v kolikor potrebujejo klerikalna gospodarska podjetja podpore iz vladnih fondov. Strah pred polomom jih je nagnal v vlado, toda če bodo svoje državniške sposobnosti uveljavljali na tak način, kakor so pričeli, za bodo doživeli še prej.

Klerikalni unikum: »vlada je ostrejša in radikalnejša nego opozicija.«

Prav za prav bi ta stvar spadala v »Kopri« ali v kako drug šaljiv list, da se klerikalci poslancec dr. Hodžar nikakor neče umiriti radi glasovanja SLS v anketnem odboru v prilog korupcije. Dr. Hodžar je mnenja, da bo z vztrajnim zanimanjem ta moralni polom vendarle spravil s sveta, pa ne gre in ne gre. Svetozar Pribečević mu je v večeršnjih beograjskih »Politiki« še enkrat postavil jasno in nepremakljivo vprašanje: Če je dr. Hodžar predlog ostrejši, zakaj je potem radikalna stranka glasovala s pasivčevci vred za njegov »ostrejši« predlog proti »mlejšemu« predlogu dr. Pušenjaka, kakor zahtuje dr. Hodžar in zakaj je opozicija glasovala za »mlejši« predlog, kakor pa vladna večina? Vprašanje je postavljeno tako precizno, da je vsako slepomišljenje izključeno. Iz vprašanja pa je tudi razvidno, kako drži so klerikalci, kadar gre za to, da opravijo svojo moralno kapitulacijo pred radikali in pred korupcijo.

Razkritja o klerikalnih komisarijatih

Razkritja na podlagi vesti iz klerikalnih krogov samih, da klerikalci kot vladna stranka ne nameravajo samo obdržati do sedanjega komisarijata na ljubljanskem magistratu in v trgovski zbornici, temveč vvesti še nove v drugih avtonomnih ustanovah v svrhu strankarskega ekaploatorjanja, so s budila precej pozornosti v javnosti in za klerikalno stranko so prišla — pravo — dan na dan. Stvar še ni popolnoma razsvetljena, ker se klerikalci še niso dovolj ogreli v vladi, pa so se zato ustrašili odpora slovenske javnosti. Včeraj je došel »Slovenec« do nekoliko sapa te označuje kot laž, da kdo misli na razpust Kmetijske družbe in da namerava dr. Gosar razpustiti Delavsko zbornico. Drugih stvari ne demantira. Kar se razpusta Delavske zbornice tiče, o čemer je poročal zagrebški »Jutarnji list«, bo bržkone res, da dr. Gosar za sedaj še ne misli na to, ker je delavstvo že itak dovolj razburjeno vsled glasovanja SLS za davek na ročno delo in radi odprave delavskih borb, drugačna pa je stvar s Kmetijsko družbo. »Slovenec« ima sicer prav, ko piše, da nihče ne misli na razpust »Kmetijske družbe«, o tem tudi nihče pisal ni razen njega. Gre le za razpust sedanjega odbora Kmetijske družbe in imenovanja komisarija na njegovo mesto z nalogo, da pripravi SLS ugoden teren za prihodnji občni zbor družbe, ter ji zaglura na njem večino. »Slovenec« je sicer nerodno, ker so ti načrti vsled prevelike klerikalne samozvesti in želje po persekucijah prišli prezgodaj na dan, tega pa nismo krivi. Zakaj pa klerikalci svoje maskevalnosti ne znajo bolje prikrivati. Kakor je vsak svoje sreče kovač, tako je tudi dr. Kulovec svoje nesreče.

Levičarji o glasovanju klerikalcev v anketnem odboru

Marksistični levičarji pravijo, da so klerikalci s svojim predlogom v anketnem odboru dejansko izročili vso presojo korupcije v roke korupcionistov.

»Enotnost«, glasilo marksistične levice, piše o glasovanju klerikalcev v anketnem odboru, med drugim naslednje:

»Kaj pomeni predlog »Jugoslovanskega kluba« v anketnem odboru, predlog, ki je bil sprejet z enim glasom (SLS) večine? Če povemo, da je bil ta predlog tak, da ga je lahko sprejela radikalna stranka in da so pasivčevci tudi zanj, potem je menda s tem že vse povedano! Predlog SLS je izmaneviral vsak resen poskus, da se korupciji stopi na vrat in korupcioniste obsodi kakor bi se to napravilo v vsaki še polzdravi evropejski državi.

S tem predlogom so klerikalci dejansko izročili vso presojo korupcije v roke korupcionistov samih.

Zakaj, kdo bi mogel biti še tako naiven, da bi pričakoval, da bo skupščina, v kateri sedi 140 radikalov, brez katerih se vladati ne da, obsodila bivše radikalne ministre? Zakon o pobijanju korupcije? Kakšen bo ta zakon? Ali bo veljal tudi za nazaj? Smešna stvar: ta zakon bodo vendar delali korupcionisti in ti gotovo ne bodo napravili takega, da bi škodil njim samim.

Toda najpogoste pa je to: Edina oseba, ki bi se bila dala zagrabit, ker ni politik, je Rade Pašić. Zanj je dokazano, da je vtačkal v žep za svoj čedni časlužek 600.000 frankov iz državnega tajnega fonda. Toda tu ti tega se po veljavni zakonih ne sme zagrabit — pravi SLS — ker anketni odbor nima pravice, zavpiti se z uporabo posameznih izplačil iz bujnih fondov. To pa je že višek vse morale SLS. Parlament je vendar usverem (najvišja oblast), on lahko vsak zakon revizira, pa tudi zakon o tajnosti fondov! Anketni odbor je njegov organ. On mu torej sme staviti konkretne predlog, da se dožene, kako je R. Pašić prišel do inkriminiranega čeka. Toda ne: poštenost Slovenke ljudske stranke je pogotilna tudi to korupcijo beograjske finančne kamarije.

Pri tem pa se poslužujejo klerikalci pravih korupcionističnih metod. Način, kako zagovarjajo klerikalci ta svoj postopek, je čisto korupcionističen. Da odvrnejo to skrivno na korupciji od sebe, hočejo dopovedati svetu in seveda predvsem slovenskim delavcem, da v anketnem odboru ni odločevala SLS, temveč kdo — dr. Hodžar sam, kot pravnik, po svoji pravniški vešaji. Dr. Hodžar je res prevzel to sramoto nase in je dal čamkarjem izjavo, v kateri farba svet, da je imel v anketnem odboru popolnoma praste roke. Toda če misli SLS, da se je s tem oprala, se zelo moti!

Pomislamo samo to: Pri vsakem postavljanju Uzunovičevih vlad je igralo vprašanje korupcije prvo ulogo, v zadnji vladni krizi pa je postalo naravnost fundamentalno. Pašićevci ne bi bili podpirali Uzunovića brez

Kaj nas učijo volitve?

Kršć. socialna »Pravica« razpravlja pod tem naslovom v posebnem članku o zadnjih volitvah in ugotavlja, da je SDS kljub okoliščinam, ki niso bile zanj prav nič ugodne, narasla. O onih starejših naprednjakih dr. Ravniharjeve vrste, ki so zapustili SDS in šli med radikalne pravli, da so bili nedostedni. Če je SDS kljub temu pri volitvah napredovala, je to posledica narasčaja, kajti med mladino ima bogato žetev. Precej narasčaja je dobila SDS tudi med delavstvom in gotovo je, da bo svoj kader tudi obdržala. Zakaj, če ga niso zmanjšale neugodne okoliščine, je gotovo, da so somišljeniki SDS zelo disciplinirani. Med inteligenco SDS nima kaj iskati, ker je med njo že opravila, piše »Pravica«. Njena logična pot jo vodi med delovno ljudstvo. Sedanji položaj delovnega ljudstva — revščina, brezposelnost, strah za eksistenco — je nad vse ugoden za cilje SDS. Edino sredstvo proti narasčajuči moči SDS vidi kršč. socialna »Pravica« v tem, da »visoko dvignemo zastavo krščanske demokracije, da ta zastava vedno enako vihra in da se ne ukloni pod nobenim pogojem«. Mi imamo za krščanske socialce samo en pameten nasvet: Spriči dejstva, da so morali svoj prapor krščanske demokracije že ponovno ukloniti pred nekrščanskim reakcionarstvom klerikalnih voditeljev, store najboljše ako visoko dvignete to zastavo in pogumno prikorakajte v vrste SDS. Vrata so jim na široko odprta in prebricani naj bodo, da bo v tem slučaju tudi njihova »krščanska demokracija« prišla do popolne veljave, kajti demokracija je samo ena za kristjane in za »brezverce«. Če pa bodo ostali tam, kjer so, bodo še morali kloniti svojo zastavo, zakaj, kjer se tudi v politiki uveljavlja geslo »ena čreda en pastir«, ni tisti krščanstva niti demokracije.

Češkoslovaška in Rusija

Praga, 18. februarja. (be.) Kmetasko glasilo narodnih demokratov piše, da namerava vlada v kratkem priznati sovjetsko vlado in vzpostaviti redne diplomatske odnose s njjo.

Stresemann - Mussolini

Berlin, 18. februarja. s. Vesti, ki jih je razširil neki angleški list o sestanku med dr. Stresemannom in Mussolinijem v San Remu, so popolnoma izmišljene.

Posledice neuspeha Coolidgeove spomenice

Berlin, 18. februarja. s. »Lokalzeitung« poroča iz Washingtona: Popolnen neuspeh Coolidgeove propagande za pomorsko razorožitev obvezuje Ameriko, da bo gradila vojne ladje, dokler ne bo ameriška mornarica popolnoma enakovredna angleški.

Pomilostitev litvanskih komunistov

Berlin, 18. februarja. a. Predsednik zbornice Lobe je prošil predsednika litvanske republike Imetono, naj pomilosti sedem komunistov, ki jih je pred kratkim izredno vojno sodišče obsodilo na smrt. Smetons je prošnji ugodil in spremenil pri teh sedmih obsojenih smrtno kazni v zaporno, pri nekaj rih drugih — je zaporno kazni znižal. Loh pa ni mogel doseči, da bi se razprava proti obsojenem še enkrat vršila pred rednim sodiščem, ker mu je to baje po litvanskem zakonu nemogoče.

Poznamo, 18. februarja. (be.) Ruski tisti pišejo, da namerava moskovska vlada ustanoviti v zapadni Rusiji je nekaterih omejenih obsekih Brzavski sovjetske republike

Smrt slovenskega duhovnika v Trstu

Trst, 18. februarja. o. Davi ob 4. je nadomoma umrl v Trstu kaplan Anton Cok, brat odvetnika dr. Ivana Marije in šolskega ravnatelja Andreja Coka. Včeraj ga je zadel kap na desni strani. Bil je iz ugledne narodne družine Cokovih iz Lonterla pri Trstu. Pokojnik se je udeleževal zlasti v slovenskih gospodarskih organizacijah. Pogreb bo jutri popoldne ob 3.

Naši kraji in ljudje

Nov diplomatski ukaz

V četrtek je podpisal kralj ukaz, s katerim so imenovani:

Za poslanika v Washingtonu Vojislav Antonijević, dosedanjí poslanik v Madridu; za poslanika v Sofiji Ljubomir Nešić, dosedanjí poslanik v Varšavi. Dosedanjí poslanik v Washingtonu dr. Ante Tresić-Pavić je stavljen na razpoložanje.

Za konzula v Korči je imenovan Dragan Božović, advokat v Beogradu; za vladnega delegata pri Društvu narodov Konstantin Tofić, generalni konzul v Pragi; za poslanika svetnika pri Vatikanu dr. Aleksander Vukčević, stalni delegat pri Društvu narodov; za generalnega konzula v Pragi Dragomir Kasidolac, poslanik svetnik v Sofiji; za tajnika v ministru za zunanje zadeve Vladimir Marinović, dosedanjí poslanik svetnik v Parizu; za pisarja poslanikstva v Parizu Milivoje Pandurović, do sedaj v zunanem ministru; za pisarja zunanega ministru Zoran Dragutinović, pisar generalnega konzulata v Pešti; za pisarja gen. konzulata v Pešti Vukašin Sečević, pisar ministru; za eno skupino je napredoval sekretar poslanikstva v Berlinu Ivan Perne.

O naši novi skupščinski palači

Trnjeva pot deputacije gospodarskih krogov do referentov in ministrv.

Beograd, 17. februarja.

Včeraj je deputacija gospodarskih krogov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane pod vodstvom predsednika beogradske obrtniške zbornice, Milana Stojadinovića in tajnika centrale industrijskih korporacij dr. Cvetka Gregorića posetila ministra javnih del inž. Serneca in ga prosila, naj se vprašanje notranje opreme nove skupščinske palače reši na način, ki bo ugoden za našo domačo obrt in gospodarstvo.

Koncem lanskega leta je namreč ministrski svet storil načelni sklep, da se notranja oprema nove skupščinske palače, ki bi stala 70 do 100 milijonov dinarjev, nabavi na račun reparacij iz Nemčije. Ta svoj sklep je ministrski svet utemeljeval s tem, da naš proračun ne dovoljuje sredstev za nabavo v tuzemstvu. Skoro istočasno pa je ministru za saobraćaj razpisalo natečaj za nabavo novih tračnic v vrednosti 100 milijonov dinarjev, kar se je sklenilo poravnati iz rednega proračuna.

Deputacija je prošila ministra, naj se notranja oprema skupščinske palače nabavi doma, dočim se naj tračnice naroče na račun reparacij, ker se itak ne morejo izdelovati v tuzemstvu. Samo na ta način se bo delno ublažila kriza, ki pritiska na obrtništvo in na domačo lesno industrijo. Baš notranja oprema skupščine bi se morala naročiti pri domačih umetnikih, arhitektih in pri domačih obrtnikih. Neizmiselnost je naročevati nemške parkete, ako parkete izvažamo med drugim tudi v Nemčijo. Zakaj naj Nemčija dobavi marmor, ako so naš marmor kupovali Nemci, da so zgradili svoj parlament v Berlinu?

Razvila se je zelo živahna diskusija z referenti ministru. Referenti so ugovarjali, da naši domači parketi niso prvostalni (!), kar pa so zastopniki deputacije odločno zavrnili. Neki referent je stal na stališču, da se mora notranja oprema izdelati v francoskem slogu, vendar česar ne more dovoliti, da se za notranjo opremo nove skupščine uporabijo n. pr. pirotске preproge. Deputacija je odgovarjala, da mora Narodna skupščina postati ogledalo domače industrije in narodne umetnosti. Z nabavo v Nemčiji pa bi se našemu gospodarstvu, obrtništvu in industriji izdalo takorekoč ubožno spravičalo nesposobnosti.

Minister inž. Serneć je obljubil, da bo to vprašanje »proučil« in potem poročal ministrskemu svetu. Deputacija je z enakim »uspехom« obiskala predsednika Narodne skupščine, Marka Trifkovića, ki je izjavil, da tudi soglašajo s stališčem naših domačih gospodarskih krogov.

Kljub temeljitemu »proučevanju« in »referiranju« ministrskemu svetu, kljub »odgovoravanju« pa bo — stavimo sto proti eni —

„Van Kaster“

je ime katero Vam jamči za najboljšo kakovost holandskega kakao-a.

ostalo pri tem, da bomo tračnice, ki se pri nas ne izdelujejo, kupili z buđetnimi sredstvi od »domačih« posrednikov, parkete, klopi in marmor za palačo Narodne skupščine pa na račun reparacij v — Berlinu. Kakor je videti se nahaja gospodarski program Uzunovićeve šeste vlade v polnem razvoju...

Docent dr. Ogris o rentabilnosti slovenskih delniških družb od 1919. — 1925.

Snoči se je vršilo na ljubljanski univerzi nastopno predavanje novo imenovanega univ. docenta dr. Albina Ogrisa. Predavatelj v veliki zborniški dvorani so prisostvovali: rektor ljubljanske univerze dr. Lukman, dekan pravne fakultete dr. Krek, več univerzitetnih profesorjev raznih fakultet in lepo število slušateljev. V avditoriju so se nahajali tudi številni osebni prijatelji mladega docenta.

Dr. Ogris si je izbral za svoje nastopne predavanje temo: »O rentabilnosti delniških družb v Sloveniji od 1. 1919. do 1925.« Predavatelj je zatej gradivo tega zanimivega gospodarskega vprašanja z globoko erudicijo in ga predložil avditoriju s pomočjo skrbno sestavljenih in pregledno urejenih statističnih slik, ki so podajale verno sliko velikega gospodarskega snovanja in delovanja v Sloveniji med leti 1919. in 1925. Pri rentabilnosti odločujejo tako statistični kakor dinamični moment stanja in razvoja podjetij. Statistični račun zadenjejo na razne težkoče, ker so morale vse naše delniške družbe v tej dobi poslovati in obratovati z razvrednotenim valutom. Iz predložene bilance, računov dobička in izgube in iz letnih poročil družb kakor iz ostalega statističnega in gospodarskega gradiva je mogel samo približno, aproksimativno vpogled v to pomembno gospodarsko dobno. Predavatelj je prišel končno do zaključka, da je nominalistični efekt te gospodarske dobe minimalen, da pa je z gospodarskega stališča zaposlila in izvežbala veliko število slovenskega delavstva in uradništva, ki bosta še dobrodošla pri reševanju sedanje, pod drugimi okoliščinami nastopajoče in razvijajoče se krize. Večina teh delnic se sploh ni kotirala na domačih ali inozemskih borzah tako da so pravi ekzoti. Nahajajo se so deloma v bančnih zalozih deloma pa v izključni privatni ali družinski lasti. Obravnava doba se je zaključila s slabotno statistično rentabilnostjo, zato pa je bila gospodarska rentabilnost tem večja. Predavatelj si končno ni prikrival dejstva, da statistične slike ne podajajo pravega vpogleda v delanjski položaj, ker je notranja vsebina statističnega gradiva, zlasti bilanc in računov dobička in izgube povsem nedosegljiva objektivnim metodam in bi bilo tu potrebno posebno poznavanje vseh obravnavanih podjetij. Svoja temeljita in od avditorija z globoko pozornostjo sprejeta izvajanja je predavatelj zaključil z optimističnim pogledom v bodočnost, o kateri veruje, da bo s pomočjo priznane slovenske prireditelj in podjetnosti prinesla boljše čase in ugodnejše gospodarske razmere. Po predavanju so rektor in profesorji čestitali docentu Ogrisu.

Novo imenovani docent za statistiko in gospodarstvo na ljubljanski univerzi, dr. Albin Ogris, je po rojstvu iz tužnega Korotana. Po odlično dovršenih srednješolskih študijah je študiral pravo v Pragi. Tu se je z intenzivnim zanimanjem za splošno kulturno, filozofsko in gospodarsko vprašanja kmalu prerinil v prve vrste slovenskega omladinskega pokreta in postal eden voditeljev narodnega radikalizma. V pokret tega omladinskega gibanja je posegel s predavanji, organizatoričnim delom, s članki v »Omladini«, in z globokimi debatami na omladinskih kongresih. Uredil je tudi zadnje tri letnike »Omladine«.

Po vojni je nastopil službo pri finančni delegaciji v Ljubljani ter se popolnoma posvetil znanstvenemu študiju. Ze pred vojno je poslovenil Gustave Le Bonov »Razvoj narodov«, po vojni je izšel njegov prevod Engliševe knjige o »Denarju«, ki je glede teoretičnih denarnih vprašanj pravzato standard delo. Pred dvema letoma je izšla originalna knjiga o »Političnih strankah«, v katero je dr. Ogris položil svoja globoka sociološka proučevanja. Kot habilitacijsko razpravo je predložil študijo o

dohodninskih razmerah ljubljanskega prebivalstva L. 1924., ki je izšla v lanskem letniku »Pravnik«. Razen tega je dr. Ogris obelodanil še celo kopico strokovnih člankov in razprav v raznih revijah. Mlademu učenjaku želimo, da bi kot član ljubljanske almae matris dosegel velike znanstvene uspehe v korist našega celokupnega naroda!

Obilic v Zagrebu in Ljubljani

Znano beogradsko akademsko pevsko društvo »Obilic« odpotuje iz Beograda 22. t. m. jutraj v Zagreb, kjer priredi naslednji dan koncert Dne 24. t. m. se bo vršil koncert v Ljubljani, 25. t. m. najbrže še ljudski koncert v Kranju.

»Obilic« pa ne priredi svoje turneje samo radi koncertov v Zagrebu in Ljubljani, temveč poseti ob tej priliki tudi vsa akademska društva v teh dveh mestih, da stopi z njimi v prijateljske stike z »Obilicem«, se odpelje razen njegovega predsednika, docenta dr. Aleksandra Leka tudi znani beogradski univ. prof. dr. Vladimir Corović. Turneje se udeležijo nad sto pevcev. Program je že določen in vsebuje najboljše dela naših nacionalnih skladateljev.

Jugoslov.-bolgarska liga v Parizu

Odkrita in ostra resolucija proti Italiji in za zblizanje Južnih Slovanov.

Letna skupščina lige za ujedinjenje Južnih Slovanov v Parizu se je vršila dne 11. t. m. Dosedanjí predsednik g. Mato Vučić je podal letno poročilo o delu odbora. Iz poročila je razvidno, da je odbor pri skromnih sredstvih, ki jih ima na razpolago, vendar storil mnogo uspešnega na ustvarjanju svojega programa. Pri volitvah novega odbora so bili izvoljeni naslednji: g. Boža Pavlović in Dine Kostov za predsednika, za člene upravnega odbora pa g. dr. Anton Bonifadić, Ketibov, Radivoje Vorkapić in Ivan Boladiljev. Novi odbor bo takoj pričel z delom na izvajanju čim širše jugoslovanske akcije v Jugoslaviji in Bolgarski.

Liga za zblizanje Srbov in Bolgarov ter ujedinjenje Južnih Slovanov pa je na svojem sestanku dne 2. februarja t. l. v Parizu ter po inicijativi in po referatu g. Dinča Topalova pretresala vprašanje italijanske penetracije na Balkanu, započete z italo-albanskim paktom, kar mora nedvomno dovesti do novih velikih spopadov. Po izčrpi diskusiji, ki so se je udeležili g. Ketibov, Krlević, Tvrtković, Vučić, Pavlović in Kostov, je bila sprejeta soglasno naslednja resolucija:

»Liga smatra vsako tuje prodiranje na Balkan kot direktno kršenje interesov balkanskih držav in zdrave politike na Balkanu, izražene v principu: Balkan balkanskim narodom.

Poskus Italije, da spravi pod svoj protektorat slabo Albanijo, četudi uživa ona kakor vsaka druga država zaščito Društva narodov, smatra liga kot sovražni akt, naperjen proti vsem balkanskim državam, predvsem pa proti slovenskim: Jugoslaviji in Bolgarski.

Liga trdno veruje, da je edini solidni način izhoda iz mučnega položaja v popolnem sporazumu Beograda in Sofije in ustvaritvi velike slovenske zajednice na Balkanu, ki bo najbolj zaščitila njegovo nezavisnost in svobodo.

V tem cilju zahteva liga, da se imata politika Jugoslavije in Bolgarske čim prej prilagoditi stvarnemu razpoloženju naroda v obeh državah, ki je v absolutni večini za sporazum in ujedinjenje. Pozoj je, da se prične voditi v obeh državah pravi demokratski režim, ki jamči za svobodo in pravice državljanov. Preke in nasilne mere

Najboljša med najboljšimi

INDIAN PASTA

za čevlje

en sam poiskus
sila na uporaba

gledališki literarni jubilej znanega hrvatskega pisatelja in dramatika Milana Begovića. Slavnostna predstava bo v četrtek, dne 24. februarja ob 8. zvečer. Uprizori se drama »Božji človek«, z gospe Šaričev in Vido Juvanov ter z gospodom Levarjem in Rogozom v glavnih ulogah. Predstava, na katero že danes opazujemo cenjeno občinstvo, bo izven obnove. »Božji človek« je dosegel v Zagrebu in drugod v Jugoslaviji ter v Pragi in v Brnu lep uspeh.

»Bajka o volku« na mariborskem odru ni otroška predstava, kakor so mislili mnogi, pa si je radi tega niso šli ogledat. Da se omogoči obisk te izredno dobro uspele igre tudi onim, ki so jo zamudili, se uprizarjalo še enkrat in sicer zadnjič v soboto.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo, dne 20. t. m. se uprizarjalo v Mariboru zopet dve predstavi: popoldne po ljubljanski ljudski igri »Reveček Andrejček«, zvečer pa opereta »Cigan baron«.

Recitacijski večer v ljubljanski drami. Dne 8. marca se bo vršil v novem dramskem gledališču recitacijski večer pesmi Srečka Kosovelca. Pokroviteljstvo večera je prevzela dvorna dama gospe Franja dr. Tavčarjeva. Sodelovali bodo: ga. Mila Šaričeva, g. Slavko Jan in g. Ciril Debevec. Čisti dobiček prireditve je namenjen za izdajo pokojnikovih pesmi.

Ana Pavlova, najbolj dovršena plesalka ruskega klasičnega baleta, je gostovala prošle dni v Pragi in je izvajala med drugim tudi svojo najboljšo plesno točko »Umirajoči labod«.

Danes veličastna premiera v Jugoslaviji:

Sveta Gora

(Der heilige Berg)

Slavospev človeški zvestobi v večnem ledu in snegu. V glavni vlogi znana sportnika HANNES SCHNEIDER in LOUIS TRENNER slovita plezalca, čuvena mojstra zimskega sporta ter slovite svet. plesalke LENI RIEFENSTAHL. Veličastna planinska drama v 7 ogromnih dejanjih! Pretresljiva tragedija dveh turistov v bajno lepi noči na planinah. Velike zimske sportne tekme! Na smučeh z brzino 120 km na uro. Veličastna panorama planin, večnega leda in snega! Vsled ogromne dolžine filma predstave

Danes ob 4., tričetrt na 6., 8. in 10.

LJUBLJANSKI DVOR

Kino

Telefon 397

Ker je zanimanje velikansko predpoda vstopnic od 10. do pol 1. in od 3. ure dalje.

VELIKI PLESNI TURNIR ZA PRVENSTVO LJUBLJANE

nedeljo, dne 20. februarja t. l. v »Kasini«.

ru Rdečega križa v Mostaru pa 80.000 Din kot podpora za ponesrečeno prebivalstvo. Deloma se je ta denar porabil iz razpoložljive vsote za ponesrečence po poplavi. Vrh tega je odposlal Rdeči križ v potrasno ozemlje znane količine sanitetnega materiala in hrane in material za šotore.

Strahote stekline na človeku

Maribor, 18. februarja

Včeraj je vzbujal po Mariboru naravnost grozo prevoz steklega moža, ki so ga pripeljali iz Sv. Lenarta v Slovenskih gorah. Tam je namreč že o Božiču ogrižel stekli pes posestnika Sveneška na roki. Svenešek je sicer psa ustrelil, vendar se ni brigal več za svojo rano in ni pomislil na nadaljne mogoče posledice. Preteklo nedeljo pa so se naenkrat pojavili na nesrečnem možu znaki stekline, ki se je od dne do dne večala. Včeraj je Svenešek že prav besno grizel okrog sebe tako, da so ga morali zvezati in z avtomobilom prepeljati v celjski Pasturjev zavod.

Vsa Jugoslavija ena sama igralnica

Se za nobeno kolo državne razredne loterije ni bilo pri nas toliko zanimanja, kakor za sedanje XIII. kolo. Država je izdala 250.000 celih srečk, ki pa se prodajajo v polovičnih in četrtinskih komadih. Velika večina srečk je bilo oddanih v četrtinskih komadih tako, da se lahko računa, da se udeležuje nad 500.000 igralcev srečkanja sedanjega kola državne loterije, kar znači, da igra vsak 24. državljan.

Po vojni se je državna loterija sploh zelo razvila in tudi v Avstriji, Italiji in na Češkem prav pridno igrajo, vendar pa ne tako, kakor v Jugoslaviji. To pa menda radi tega, ker igralni načrti v teh državah niso tako dobri, kakor naš. Od XIII. kola sta se sedaj vršili dve žrebanji, ostala tri pa se bodo vršila zaporedoma v prvih dneh prihodnjih treh mesecev. Tretje žrebanje bo 7. marca in bo pri tem izžrebanih 2.500 dobitkov v skupnem znesku 2.108.000 Din. Največji dobiček pri tretjem žrebanju znaša 660.000 Din, ki je izplačljiv brez vsakega odbitka. Srečke za tekoče XIII. kolo so v ogromni množini že v rokah igralcev, ker ima vsak igralce, ki je kupil srečko za I. žrebanje, po zakonu pravico, da se mu njegova srečka prihrani za igro v naslednjih razredih, ako ni bila pri prejšnjem razredu izžrebana. Vsak prodajalec srečk je dolžan radi tega, da počaka vsakega igralca, da 5 dni pred žrebanjem obnovi, odnosno podaljša in plača srečko za novi razred žrebanja. Novi igralci, ki se niso zanimali za I. ali za II. razred žrebanja, se lahko udeležijo igre v državni loteriji samo, če dobe slučajno neobnovljene srečke igralcev prejšnjih razredov. Ker je takih srečk zelo malo, ostaja seveda še zelo veliko število izgubljenih interesov nepotolaženih. Ako bi ne bile srečke po igralnem načrtu vezane na stare igralce in bi ne bila taka težava, da si lahko kupijo srečko tudi novi igralci, bi se bržčas udeleževalo igranja še mnogo večje število ljudi, in bi potem vsa Jugoslavija dejansko postala ena sama igralnica.

Pred sodniki

Dekla Micka iz Vodmata: »Ja, veste, gospod sodnik! Pred hišo št. 11 v Vodmatu sem pustila mlekarški voziček in šla v hišo po mleko. Ko priidem iz hiše in stopim na prag, sem se tako prestrašila, kot še nikoli. Po cesti je namreč pridiral avtomobil, se zaletel v moj voziček in ga preobrnil ter zdiral dalje. Zaropotalo so kanglice in se zvrnile po tleh, naenkrat sem stala pred celo belo mlakuzo. Saj se je zlilo kakih 12 litrov mleka! Sofer Rudolf: »Čemu pa puščate voziček na cesti, bi ga pa na dvorišče zapeljali!« Sodnik: »Tiho! Rudolf, vi ste ga prav pošteno polomili! Mislili ste, da boste ušli mimo mitnice. Res ste ušli in niste plačali takse. A videlo vas je bistro oko postave. Stražnik, ki je tam stal, je pogledal avtomobilovo številko in tako ste bili vjeti! Sofer: »Pa mi za danes odpustite! Premoženja nimam, zaprt sem za ne-rad. Kaznovan se nisem bil, če bom zaprt ali ne, ono mleko ne bo več napolnilo praznih kangelj!« Sodnik: »Tako pa ne gre. Dva dni boste sedeli, saj ste napravili groznej škodo!«

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Sobota, 19. ob 16.: »Skopuh«. Dijaška predstava po znih. cenah. Izv.
Nedelja, 20. ob 20.: »Pri lepi krčmarici«. Ljudska predstava po znih. cenah. Izv.
Ponedeljek, 21.: »Ugrabljen Sabine«. A. Torek, 22.: Zaprt.

Ljubljanska opera:

Sobota, 19.: »Rigoletto«. Gostuje Ziga Zalevski. Izv.
Nedelja, 20. ob 15.: »Cavalleria rusticana«. »Pagliacci«. Gostuje Z. Zalevski. Ljudska predstava po znih. cenah. Ob pol 20.: »Grofica Marica«. Ljudska predstava po znih. cenah. Izv.
Ponedeljek, 21.: Zaprt.
Torek, 22.: »Figarova svatba«. B.

Mariborsko gledališče:

Sobota, 19.: »Bajka o volku«. Zadnjič Kuponi.
Nedelja, 20. ob 15.: »Reveček Andrejček«. Ljudska predstava. Kuponi Ob 20.: »Cigan baron«. Kuponi.
Ponedeljek, 21.: Zaprt.
Torek, 22.: »Tovariša. C. Kuponi.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Sobota, 19. ob 16.: »Skopuh«. Dijaška predstava po znih. cenah. Izv.
Nedelja, 20. ob 20.: »Pri lepi krčmarici«. Ljudska predstava po znih. cenah. Izv.
Ponedeljek, 21.: »Ugrabljen Sabine«. A. Torek, 22.: Zaprt.

Ljubljanska opera:

Sobota, 19.: »Rigoletto«. Gostuje Ziga Zalevski. Izv.
Nedelja, 20. ob 15.: »Cavalleria rusticana«. »Pagliacci«. Gostuje Z. Zalevski. Ljudska predstava po znih. cenah. Ob pol 20.: »Grofica Marica«. Ljudska predstava po znih. cenah. Izv.
Ponedeljek, 21.: Zaprt.
Torek, 22.: »Figarova svatba«. B.

Mariborsko gledališče:

Sobota, 19.: »Bajka o volku«. Zadnjič Kuponi.
Nedelja, 20. ob 15.: »Reveček Andrejček«. Ljudska predstava. Kuponi Ob 20.: »Cigan baron«. Kuponi.
Ponedeljek, 21.: Zaprt.
Torek, 22.: »Tovariša. C. Kuponi.

G. Zalewski v ljubljanski operi. Kakor že javljeno, poje v soboto zvečer g. Zalewski naslovno vlogo v Vendijevi operi »Rigoletto«. Kritike hrvaških in italijanskih listov ne morejo prehnati baš te njegove kreacije, prvostvne v pevskem in igralnem oziru. Kot »Boris Godunov« si je umetnik v četrtek namih osvojil vsa srca. Občinstvo je spremljalo vsak njegov nastop z napeto pozornostjo, navdušenje se je manifestiralo v burnih aplavzih. Gospoda Zalewskega sta prisrčnost in zanos naše publike izredno presenetila. Upravi se je posrečilo pridobiti umetnika še za eno gostovanje v nedeljo popoldan. Pel bo vlogo Tonja v enodejanski »Pagliacci«. Predstava je milijuna kot ljudska predstava po znih. cenah, da bodo imeli priliko uživati visoko pesko in igralno umetnost Zalewskega tudi izvenljubljanski krogi.

»Pri lepi krčmarici«. V nedeljo zvečer ob 8. se ponovi v ljubljanski drami zabavna komedija »Pri lepi krčmarici«, ki je dosegla polnima gledališče ter žela obilo burnega priznanja publike. Predstava je po znih. cenah. — V opernem gledališču se ob pol 8. zvečer poje opereta »Grofica Marica« tudi po znih. cenah.

Proslava 25letnice književnega delovanja Milana Begovića v Ljubljani. Kakor vsa državna gledališča, proslavi tudi ljubljansko

Domače vesti

Srečke

drž. razredne loterije za III. razred so dospele.

Igralce opozarjamo,

da imajo po zakonu določeno predpravo do svojih srečk, ki pa jih morajo dvigniti odnosno obnoviti v času od 21. t. m. do 2. marca t. l. Po tem roku ima prodajalec pravico, da si srečke obdrži ali pa da jih proda onim številnim interesentom, ki želijo igrati v tretjem in naslednjih razredih. — Zunanji igralcem razpoložemo srečke takoj po prejemu, za obnovljenje srečk potrebni zneskov. V to svrhu so vsi naši zunanji igralci že prejeli položnice.

Zadružna hranilnica r. z. z. o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

* Velike izpremembe v prometnem ministru. Po vestih iz Beograda se v prometnem ministru pripravljajo velike izpremembe. Upokojen bo baje pomočnik prometnega ministra Bora Popović, a na njegovo mesto pride novoimenovani, generalni direktor državnih železnic Gjurčič, ki pa ostane obremenjen tudi generalni direktor. Obširni tozadevni ukas bo v bližnjih dneh predložen kralju v podpis.

* Iz sodne službe: Imenovani so: za svetnika višjega deželnega sodišča v Ljubljani dr. Pavel Golba, deželno sodni svetnik pri deželnem sodišču v Ljubljani dr. Rudolf Sajovic, okrajni sodnik; za sodnika v področju višjega deželnega sodišča v Ljubljani praktikanca Ferdinand Kvas in Stanko Schweiger. Sodniški izpit sta napravila pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani pravna praktikanca Anton Kancler in Fran Sever.

* Napredovanje v poštini službi. Pri poštini direktorji v Ljubljani so napredovali naslednji računski uradniki: v 3. skupino II. kategorije Stanko Zaveršnik, Rudolf Lukčič, Josip Pogačnik, Fran Ferjancič, Fr. Levstek, Vinko Slamič, Leopold Sparhak, Stanko Podreberšek, Fran Leben, Ivan Rus in Jernej Hočevar; v 4. skupino II. kategorije pa Alojz Jurčič. Pripravnica Ivana Kosovic je imenovana za pisarico v 3. skupini III. kategorije pri poštini direktorji v Ljubljani.

* Oseba vest. Včeraj je položil g. Jano Tavces, poštini kontrolor v Ljubljani diplomski izpit na filozofski fakulteti ljubljanske univerze. Cestitamo!

* Avstrijski konzulat v Ljubljani. Z večeršnjim dnevom je vodstvo avstrijskega konzulata v Ljubljani prevzel g. Josip Stradner, višji revident in gerent omenjenega konzulata.

* Nov amandman ministrstva prosvete. Minister prosvete Velja Vukičević je poslal finančnemu odboru narodne skupščine projekt amandmana, s katerim se učiteljem po dovršenih 32. letih službovanja prizna pravica na specialno dodatek 15%. Po prejšnjem finančnem zakonu so izgubili to pravico vsi oni učitelji, ki niso imeli 35 let službe.

* Imenovanje brezimskih trgov in ulic v Zagrebu. Kakor doznava »Juturni list« se bo mestni zastop zagrebški bavil na prihodnji seji z vprašanjem nazivov onih trgov in ulic, ki doslej nimajo imen marveč so označeni le z rimskimi številkami, ozroma s črkami abecede. »Trg I.« dobi ime »Trg kralja Aleksandra«, ostali veliki trgi le nove ulice pa se bodo krstile s imeni vladarjev iz hrvatske zgodovine.

* Nemški jezik v slovenskih gimnazijah. Ministrstvo prosvete je odločilo, da se v drugi in tretji gimnaziji in na realki v Ljubljani uvede fakultativni pouk nemškega jezika. V realnih gimnazijah v Kočevju in Novem mestu, kjer se vrši pouk nemškega jezika v nižjih razredih, ostane vse pri starem. S tem se je znatno ustreglo zahtevam Nemcev iz Slovenije.

* Zagreb vilje dva ogromna spomenika za Chicago. Rastava kiparskih del Ivana Mestrovica v Ameriki je imela ne samo velik umetniški uspeh, marveč tudi častni rezultat, da je mesto Chicago naročilo dva ogromna bronasta kipa, ki se postavita na glavnem trgu v Chicagu. Eden bo predstavljajal Indijanca na konju drugi pa cow-boya na konju. Vsak bo visok nad šest metrov. Vilja ju bo likovna umetniška akademija v Zagrebu, ki je izvršila že več lepih umetniških kipov in spomenikov.

* Parobrod »Izabran« se ni potopil. Uprava parobrodarskega društva Račić v Splitu razglasa, da se njen »veliki parobrod »Izabran« ni potopil v angleških vodah, kakor so poročali razni listi. »Izabran« je sedaj na poti iz Anglije v Marseille.

* Prosjačenje po zagrebških ulicah odpravljeno. Zagrebški magistrat je sklenil odpravo prosjačenja po ulicah. Policija bo v prihodnje vse, ki jih zaloti pri prosjačenju po ulicah in hišah, po detektivih predstavila policijski oblasti. Prosjake, ki še niso prišli v Zagreb, bodo odpravili v njihove domovne občine. One pa, ki so že prišli v Zagreb, bodo izročili mestni obžupnici.

* Smrtin kosa. V petek je preminul po kratki bolezni v Šiški g. France Bizovičar, mag. phar. Pokojnik je bil izredno simpatičen in ljubezni družabnik, vrj naš semisljenik in navdušen Sokol. V svetovni vojni je dobil kal bolezni, ki ga je, starega komaj 32 let, položila v prezgodnji grob. Zapustil je ženo in 1 otročka. Pogreb bo v nedeljo, ob 3. popoldne z Jer-

nelevo ceste št. 58 na pokopališču pri Sv. Križu. — Na Karlovski cesti je umrla večera gospa Neža Kutny. Pogreb bo danes, ob 2. popoldne. — V Mariboru je umrla dne 18. t. m. gospa Katarina Lenassi, roj. Pečlin, v starosti 71 let. Pogreb bo v nedeljo ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. — Včeraj je umrla v Rogaski Slatinji gospa Marija Škerjanec, tašča zdravniškega uradnika g. Franceta Novaka, ki ga je zadela tem večja nesreča, ker mu je v četrtek umrla v Nimnem tudi mati. — V Križevcih v Prekmurju je umrla pri svoji hčerki gospa Fanika Aichholzer iz Ljubnega pa Gorjanskem. Pokojnica, vdova po oficijalno državnih železnic, je bila sestra znanega voditelja gorjanskih obrtnikov g. Josipa Ambrožiča ter je uživala splošne simpatije. Truplo prepeljalo v Ljubno, kjer se v ponedeljek 21. t. m. vrši pogreb.

* Kje naj vozi brzovlak Monako-Beograd? Pileto nam: V »Jutru« od 16. t. m. se ogreva nekdo za to, da bi brzovlak Monako-Beograd vozil v bodoče preko Maribora, mesto preko Jesenice. Ta zahteva je vsekakor produkt pregorelega štirakega lokalnega patriotizma. Brzovlak München-Ljubljana-Beograd vozi sedaj po najkrajši progi in tvori eno najboljših zvez z inozemstvom. Tudi lokalnemu prometu služi ta vlak izborna, kar dokazuje njegova visoka frekvenca. Sedaj pa naj na zahtevo Mariborčanov ta levrtni vlak začne kar nenkrat voziti po dveh katetah, mesto po hipotenuzi, kot je edino pravilno. Napravi naj ovinek, ki bi znašal po naših progah 41 km in istotoliko po avstrijskem preteklu. Ne glede na to, da bi vožnja vsled tega trajala dve uri več, bi značila taka izprememba tudi atentat na žepne potnikov, katerim bi gotovo železniška uprava ne dovolila iste tarife, kot za dosedanjí prevoz. Za tulca je sedaj vožnja kratka in zabavna, ker ima priliko, da si ogleda eno najlepših pokrajin naše države, divno gorjansko dolino. Na korist obmejnega mesta Maribora naj se okrnejo interesi Bleda. Kranja in kulturnega ter gospodarskega centra cele Slovenije, Ljubljane. Tudi ne drži argument, da je ta vlak pred prevarom vozil preko Maribora, ker direktni brzovlak München-Beograd sploh ni eksistirail. Vozili so menda neki direktni vozovi, a preko Dunaja in Pešte.

* Trgovski gremij v Laškem. Prejeli smo: »Slovenec« je objavil dne 16. t. m. o zadnjem obnem zboru Trgovskega gremija za srez Laško dopis iz Hrastnika iz katerega je posneti, da dopisalka obisk ni zadovoljila, akoravno je bilo navzočih 53 članov. Ker so tudi nekatere druge trditve v članku neresnične, ugotavljamo, da je Trgovski gremij v Laškem stanovska nepolitična organizacija, v kateri je vsakemu članu dana prilika, da se udelestvoje. Zato je neumestno vsako naknadno kritiziranje izvoljenega odbora, osobito pri vohavstvih stavljenega predloga g. Pavlina iz Trbovelj, ki je le na prošnjo ponovno prevzel svoje gremijske funkcije. Proti predlogu ni na obnem zboru nihče ugovarjal. Polnoma nejasno je načelstvu, o čem niso bili orientirani pristajali dopisnika. Tozadnja pojasnja bi bil prejel sleherni član, ako bi jih zahteval. Neresnična je trditev, da so demokrati odklonili Bergerjev predlog glode uvedbe plačila redovnih glob za vsakega neudeleženca pri obnem zborih. G. Breger je svoj predlog po opozoritvi načelnika, da se morajo vplačati redovne globo v gremijski podporni fond, svoj predlog umaknil. Vztrajal je na predlogu edinole g. Germ iz Trbovelj, a je bil pri končnem glasovanju soglasno odklonjen. Povod temu je bil samo razlog, da se vplačane globo ne smejo vporabiti v podpirne svrhe obrtno nadaljevalnega šolstva, kakor je bilo to prvotno mišljeno od predlagatelja. Vsako drugo domnevanje o odklonitvi je neresnično. — Trgovski gremij za srez Laško.

* Obrtniška »Samopomoč« za mariborsko oblast opozarja vse zadržne načelnike ter obrtnike, da se čim preje in v velikem številu vpišejo v svojo listino in protovoljno socijalno in humano institucijo, ki bo dajala svojim članom v najhujšem slučaju potrebe prvo podporo. Kako velika bo, je odvisno od števila članstva. Za starejše člane preko 45 let se zaključí rok vpisovanja dne 28. februarja.

* Dragoljub Cvetkovič. V Beogradu je umrl v četrtek znani najemnik plovnice »Kolarac«, Dragoljub Cvetkovič. * Na vlaku. Zadržni dne je potovala neka vesela družba v vlaku, ki se je dobro zabavala. Na predlog g. Beliča je družba nabrala za slepce Din 37, katere je ga. Belič izročila Podpornemu društvu slepih. Ljubljana, Wofova ulica št. 12.

* Slovenska Krajina. Sreski odbor Podmladka Društva Rdečega križa v Dol. Lendavi je pričel pod tem imenom tedajati list za vzgojo in izobrazbo. List urejine Leon Cepuder. Dosedaj so izšli tri številke s prav pestro in za prekmursko ljudstvo prav prikladno vsebino. Nekateri sestavki so pisani v prekmurskem narčju, vsi pa v pravem patrijotskem duhu. V 3. številki je na uvodnem mestu pesem »Srb, Hrvat, Slovenec se klanajo kralju Aleksandru. Posebno poučen pa je članek »Iz preteklosti Slovenske Krajine«. List izhaja vsak mesec in stane posameznik 5 številk 1 Din.

* Lovec št. 2. ima to-le vsebino: Lovstvo; Uraška sova (dr. ing. Viktor Jelčnik). — Spomin na jelene. (M. Š.) Lističi bonbončji (Gošar). — Naši psi. Naš program; Ocena psov na mednarodni razstavi. Ribarstvo; Pravno stanje ribarstva v kraljevini SHS. — Iz lovškega nabirališča. Kizloške vesti. — Iz ribarske sreče.

* Divljanje »španske« v Sobotici. Po poročilu mestnega fizikata je obolelo v Sobotici za gripo med 10.000 ljudi, od katerih je doslej umrlo 17.

* V snegu zmrznili. Iz Cetinja poročajo, da je ob zadnjih snežnih zametih na avtu od Nikla do Brna v snegu obitali in smrtnil starič Mato Mirvošević, ki je bil namenjen na obisk k svoji hčeri v Brno. Vsled visokega snega je po avtu omagal.

* Granata v roki eksplozivca. Zander-mertski narednik Sava Glušac, postaja Oarčin pri Vinkovcih je prošil terek snail svoje orožje ter je hotel pri tej priliki tudi očistiti ročno granato francoskega sistema. Nenadoma mu je granata v roki eksplozirala ter ga zlasti na rokah težko poškodovala. Prapellali so ga v bolnico, vendar je le malo upanja, da bi ostal pri življenju, ker je nastopilo zastrupljenje krvi. V najbližjem slučaju mu bodo morali amputirati obe roki.

* Zopet požar v Skopju. V noči od srede na četrtek je bil v Skopju zopet velik požar. Ogenj je nastal v veliki dvonadstropni hiši trgovca Riste Vilkovića, ki je stanoval v prvem nadstropju. Hiša je pogorela do tal. Vilković je bil zavarovan s 3000 funtov šterlingov, drugi trgovci pa za 100.000 Din. Človeških žrtvi ni bilo, ker v hiši v kritičnem času ni bilo nikogar doma. Policija je uvedla preiskavo.

* Poskusen samomor ruskega polkovnika v Zagrebu. Ruski polkovnik Vladimir Bektejev si je v noči od srede na četrtek v svojem stanovanju v Zagrebu poznal s karabinko kroglo v prsa, ki je prodrla na levi strani prsa ter zadal izstopila. Stanje polkovnika je skrajno težko. Brat polkovnika Bektejeva, ki ima s svojim starejšim bratom skupno stanovanje, je dal ranjenca prepeljati v bolnico. Motiv obupnega čina je težak materijalni položaj, ker je bil polkovnik nekaj časa brez zaslužka. Obžalovanja vredni dogodek je v krogu ruskih emigrantov povzročil globoko sožalje.

VELIKI PLESNI TURNIR
ZA PRVENSTVO LJUBLJANE
v nedeljo, dne 26. februarja t. l. v »Kazališču«

* Calderara miho za brile je v kakovosti neprekosljlivo.

Skok preko kože
19. februarja 1927 na Taboru
pod pokroviteljstvom ministra za šume in ruon ke.

Iz Ljubljane

* Občni zbor napr. pol. društva Ljubljanski Grad. Dne 17. februarja se je vršil na Ljubljanskem Gradu občni zbor napr. kult. in političnega društva »Ljubljanski Grad«. Izbrano poročilo posameznih funkcijonarjev je pokazalo, da je društvo tekom enega leta razvilo v tako močno korporacijo, da je lahko v zvezi vsem društvom. Članstvo je naraslo, blaginja je s svojih 600 Din porasla na 1800 Din daji je imelo društvo številne izdatke. Svoje delovanje je društvo koncentriralo na kulturno panogo, ni pa pozabilo na politično naobrazbo svojih članov, še manj pa zamenjalo mladinski odsek, zavedajoč se, da je v naraščaju moč vsake organizacije in da je vsaka organizacija brez naraščaja suha veja v družabnem življenju. Društvo je priredilo nekaj izletov, poučnih predavanj, lepo se je razvijal pevski in telovadni odsek. Kar pa je najvažnejše: društvo je s svojo lastno močjo in pomočjo ustanovilo knjižnico, vsebujočo danes nad 700 knjig. Dosedanji predsednik Karel Oblak je vse to delovanje društva očrtal v tipično markantnih potezah, tajniško poročilo je orisal Valentin Urbančič, blaginjsko pa Fr. Podboj. K tajniškemu poročilu je treba pripomniti, da je Val. Urbančič pravilno naglašal socijalno stran demokratske stranke in po-hvalno omenjal njeno prizadevanje za delavske interese. Po kratki debati in po izrečenju zaupnice odboru je bila sprejeta sledeča kandidatska lista, odnosno odbor: predsednik Valentin Urbančič, podpredsednik Jakob Lavtar, tajnik Pavel Oblak, blaginjak Franc Podboj st. ter odborniki: Kizovec Ivan Iles Jurij, Kraljič Srečko, Rupnik Iv. Trešče Adolf, Cimerman Franc, Bernard Jože in revizorja: Leskovic Bogomil ter Krafovec Alojzij. V imenu novega odbora je Val. Urbančič kot predsednik razvil obsežen program bodočega delovanja naka se je osvojil predlog tov. Humarija, da naj stranka SDS gleda na to, da se čimprej doseže stvaren sporazum z Davidovičem. Delegat centralnega tajništva SDS tov. Blaginje je v jedrovitih potezah še orisal današnji politični položaj in se obvezal sporočiti stranki in posebej voditelju SDS v Sloveniji dr. Gr. Zerjavu zaupanje, zahvalo in vdanostne pozdrave. Obilna udeležba članov, ki jih je do sedel 87, svedoči, da Grad znači danes napredno trdnjavo zase in da zna razumeti napredno misel, iti z duhom časa in vršiti njeno misljo.

* Občni zbor napr. pol. društva Ljubljanski Grad. Dne 17. februarja se je vršil na Ljubljanskem Gradu občni zbor napr. kult. in političnega društva »Ljubljanski Grad«. Izbrano poročilo posameznih funkcijonarjev je pokazalo, da je društvo tekom enega leta razvilo v tako močno korporacijo, da je lahko v zvezi vsem društvom. Članstvo je naraslo, blaginja je s svojih 600 Din porasla na 1800 Din daji je imelo društvo številne izdatke. Svoje delovanje je društvo koncentriralo na kulturno panogo, ni pa pozabilo na politično naobrazbo svojih članov, še manj pa zamenjalo mladinski odsek, zavedajoč se, da je v naraščaju moč vsake organizacije in da je vsaka organizacija brez naraščaja suha veja v družabnem življenju. Društvo je priredilo nekaj izletov, poučnih predavanj, lepo se je razvijal pevski in telovadni odsek. Kar pa je najvažnejše: društvo je s svojo lastno močjo in pomočjo ustanovilo knjižnico, vsebujočo danes nad 700 knjig. Dosedanji predsednik Karel Oblak je vse to delovanje društva očrtal v tipično markantnih potezah, tajniško poročilo je orisal Valentin Urbančič, blaginjsko pa Fr. Podboj. K tajniškemu poročilu je treba pripomniti, da je Val. Urbančič pravilno naglašal socijalno stran demokratske stranke in po-hvalno omenjal njeno prizadevanje za delavske interese. Po kratki debati in po izrečenju zaupnice odboru je bila sprejeta sledeča kandidatska lista, odnosno odbor: predsednik Valentin Urbančič, podpredsednik Jakob Lavtar, tajnik Pavel Oblak, blaginjak Franc Podboj st. ter odborniki: Kizovec Ivan Iles Jurij, Kraljič Srečko, Rupnik Iv. Trešče Adolf, Cimerman Franc, Bernard Jože in revizorja: Leskovic Bogomil ter Krafovec Alojzij. V imenu novega odbora je Val. Urbančič kot predsednik razvil obsežen program bodočega delovanja naka se je osvojil predlog tov. Humarija, da naj stranka SDS gleda na to, da se čimprej doseže stvaren sporazum z Davidovičem. Delegat centralnega tajništva SDS tov. Blaginje je v jedrovitih potezah še orisal današnji politični položaj in se obvezal sporočiti stranki in posebej voditelju SDS v Sloveniji dr. Gr. Zerjavu zaupanje, zahvalo in vdanostne pozdrave. Obilna udeležba članov, ki jih je do sedel 87, svedoči, da Grad znači danes napredno trdnjavo zase in da zna razumeti napredno misel, iti z duhom časa in vršiti njeno misljo.

* Obrtniška »Samopomoč« za mariborsko oblast opozarja vse zadržne načelnike ter obrtnike, da se čim preje in v velikem številu vpišejo v svojo listino in protovoljno socijalno in humano institucijo, ki bo dajala svojim članom v najhujšem slučaju potrebe prvo podporo. Kako velika bo, je odvisno od števila članstva. Za starejše člane preko 45 let se zaključí rok vpisovanja dne 28. februarja.

* Dragoljub Cvetkovič. V Beogradu je umrl v četrtek znani najemnik plovnice »Kolarac«, Dragoljub Cvetkovič. * Na vlaku. Zadržni dne je potovala neka vesela družba v vlaku, ki se je dobro zabavala. Na predlog g. Beliča je družba nabrala za slepce Din 37, katere je ga. Belič izročila Podpornemu društvu slepih. Ljubljana, Wofova ulica št. 12.

* Slovenska Krajina. Sreski odbor Podmladka Društva Rdečega križa v Dol. Lendavi je pričel pod tem imenom tedajati list za vzgojo in izobrazbo. List urejine Leon Cepuder. Dosedaj so izšli tri številke s prav pestro in za prekmursko ljudstvo prav prikladno vsebino. Nekateri sestavki so pisani v prekmurskem narčju, vsi pa v pravem patrijotskem duhu. V 3. številki je na uvodnem mestu pesem »Srb, Hrvat, Slovenec se klanajo kralju Aleksandru. Posebno poučen pa je članek »Iz preteklosti Slovenske Krajine«. List izhaja vsak mesec in stane posameznik 5 številk 1 Din.

* Lovec št. 2. ima to-le vsebino: Lovstvo; Uraška sova (dr. ing. Viktor Jelčnik). — Spomin na jelene. (M. Š.) Lističi bonbončji (Gošar). — Naši psi. Naš program; Ocena psov na mednarodni razstavi. Ribarstvo; Pravno stanje ribarstva v kraljevini SHS. — Iz lovškega nabirališča. Kizloške vesti. — Iz ribarske sreče.

3. * **VLADIMIR JUDAROV**
2. * **AUD EGED. 1555**
3. * **PAUL RICHTER**

CILJ: Et tni Kino Matice

ZLATI METULJ
Elegantno. — Pikanino. — Zabavno. — Pre razna Lili Damita očara v vlogi plesalke — mutjla — vrs svet.
Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri. **Kino Ideal.**

* Življenje Eskimov na Grenlandiji. Opozarjamo šolsko mladino in dijaštvo na današnji filmsko predstavo ZKD, pri kateri se predvaja imenovani poučni film izredne zanimivosti. Začetek točno ob 14.30 v kinu Matice. Vstopnice za jutrišnjo predstavo se dajo ob danes naprej pri blagajni kina Matice ter priporočamo občinstvu, da si jih pravočasno nabavi.

* Odbor Splošnega ženskega društva priredi v nedeljo 20. t. m. točno ob 10. dopoldne v dvorani univerze javno predavanje. Predava gospa Minka Ovekarjeva o življenju in delovanju slovenske pisateljice Zofke Kvedrove.

* Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj naznanja svojim članom, da je preminul dolgoletni član g. Slavoj Gartner. Naša dolžnost je, da se udeležimo pogreba v največjem številu. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz Prešernove ulice 3. Blag mu spomin, rodbini pa naše sožalje.

* Alkoholizem. Zdravstvena predavanja prosvetnega odseka Del. zbornice so vzbudila med ljubljanskim delavstvom veliko zanimanja. Tako se je obšlo na zadnjem predavanju g. dr. Vrtočca 300 delavcev in delavk. V ponedeljek 21. t. m. ob pol 8. zvečer priredi v veliki dvorani Mestnega doma odsek predavanje o alkoholizmu. Predaval bo g. oficijal Pahor. Predavanje bodo spremljale skulpturne slike.

* Glavni odbor za obdelovanje barva v Ljubljani razpisuje plemeniti natečaj za prekop in obrežna zavarovanja potoka Gradaščice nad lezom v Kosarjih. Načrti, priporočki in podrobnejši pogoji so na vpogled pri načelniku gradbenega vodstva g. inž. Alojzu Hočevarju, sreski hidrotehnični oddelek v županiji (vladni palači v Ljubljani, II. nadst., soba št. 1, ki daje tudi podrobnejša pojasnila. Pismene oferte morajo biti radi najostj vložene do 25. februarja do 12. ure dopoldne ravnotam.

* Savez trezvenih mladež. Danes ob 16.30 se vrši kurz iz alkoholnega vprašanja v Akad. kolegiju za nižješolce ob 17.30 pa za višješolce. Po kurzu bo širša odborova seja.

* Policijske prijave. Od četrta na petek so bili priljubljeni policijski sledilci slučaj: 1 tatvina, 1 goljufija, 1 prestopke nevarne grožnje, 1 prestopke vmetavanja v službeno poslovanje, 1 nezgoda v pijanosti, 1 prestopke zdravstvenih predpisov in 5 prestopkov cestno-policijskega reda. Arrestacija je bila izvršena 1 in sicer radi vlačugarstva.

* Prizor s ceste. Pred včerajšnjim popoldne je našel stražnik v bližini Marilinskega trga osamljeno plajočo dekletco, staro komaj 3 leta. Komaj je izgovarjalo posamezne besede in ni moglo izloclati, kdo je njen oče in kje njena mati. Še bolj pa se je spustilo v jok, ko jo je stražnik prišel za roko in je odpeljal po Prešernovi ulici; kakor jo je očetovalski vodil in jo ogovarjal, plakalo je in plakalo, ljudje po se obsojali brezbrilno mater. Stražnik jo je potem odpeljal na stražnico.

* Premetenec. Jože L. je ena onih univerzalnih narav, ki se razumejo na vse in ki se znajo prilagoditi vsakemu položaju. V četrtek je naravnost z vrnomo vsemo čistil jedlino orodje v neki restavraciji v Kolodvorski ulici, ko je stopil v lokal detektiv in povprašal za Jožetom, ki je bil nekaj dni prej nekak trgovski sodrudek uslužben pri trgovki T. na Kodeljevem. Jože je seveda takoj spustil vilico, žlice in nože iz rok, detektiv pa ga je že držal za rokav. Jože je namreč prišel pred dnevi k trgovcu Kmetu v Zg. Šiško s pismenim naročilom trgovke, naj mu izroči na njen račun 5 kg gosjega puha vrednega 900 Din. Kakor pa se je pozneje ugotovilo, je bilo naročilo potrjeno vsled česar je romal Jože v luknjo.

* Za dekleta se je postavil. Radosavljivič Vojesav je Sribjanec, ki je ostal takoj od prevrata v Sloveniji in prodal po mestu sladoled. Nato se je šel in oženil, pozneje je lepil lepake in se rad prepiral s stražniki, tako da je postal star policijski znanec. V četrtek pomoči se je zopet pripetilo, da je naletel na Marilinem trgu na stražnika. Vojesava stražnik se pogledal ni pač pa se je interesiral za njegovo spremeljavko, blivšo šikoljko Dorotejo R. znano vlačugarico. Stražnik je jel Dorotejo spraševati, odkod in kam, kar pa je njenega spremljevalca tako razburilo, da se je jel s stražnikom po stari navadi prepirati in kričati nad njim. »Saj sem jo pravkar dobil s policije« se je drl, da so hiteh na kup še zapozneeli pesanti, radovedni, kaj se godi. Treba je bilo precej časa, da se je Vojesav umiril. Šole, ko se je legitimiral, je lahko s preplašeno Dorotejo nadaljeval pol v neč drugim dogodkom naproti.

* Huda ženska. Na izanski cesti št. 14. se je predvčeršnjim dopoldne odigrala med 30 letno Marjo Pavšičovo in 66 letno Marijo Dolničarjevo burna scena. Ženski sta se v kuhinji radi neke malenkosti sporekli, aakar je mlajša pograbila skledo za umivanje in hotela Dolničarjevo udariti po glavi. Dolničarjeva se je rešila samo s naglim begom v svojo sobo, kjer se je zaklenila. Pavšičeva pa ni odjemala ter je jela suvati v vrata in skušala udreti v sobo. Kraval je trajal od pol 8. do pol 11. Ker se je bila Dolničarjeva, da se pobesneli nasprotnici vendarle poročiti priti v sobo, je poklicala na pomoč sosede, ki an

si prislonili k oknu v I. nadst. lesto, po kateri je šla na prosto. Radi nasilnosti in ogrožanja telesne varnosti se bo morala njena huda nasprotnica zagovarjati pred sodiščem.

* Velika tatvina dragocenosti. V spalno sobo Anice Zabukovčeve v Stribarjevi ulici št. 17, se je včeraj splazil predrzen tat, kateremu na so morale biti razmere v hiši dobro poznane. Odprl je omarico ter odnesel neopazeno iz sobe 12 malih briljantov in več zlatnine vredne čez 5000 Din. Zabukovčeva je tatvino prijavila policiji, ki je uvedla takoj strogo preiskavo, ki pa je ostala znekrat brez uspeha.

* Ljubljanski Sokol. Vabi tem potom vse svoje člane in članice ter vse brate Sokole in prijatelje Sokolstva na svojo tradicionalno maskarado, ki se vrši na pustni torek 1. marca t. l. v vseh prostorih »Narodnega doma« pod geslom »Čvetno slavje v Yokohami«. Kakor poslednja desetletja, se članstvo tudi letos ne bo vabilo s posebnimi vabilii. Vsakdo dobrodošeli!

* Na pustno nedeljo popoldne je bil pri atenski prireditvi lanske leto tak naval, da so se le težavo odpravili vsi oni, ki niso dobili prostorov. Zato prosimo vsakogar, ki želi posetiti letošnje »Predpustno pitroško čajanko«, da si preskrbi pravočasno legitimacijo, da ne bude nepotrebnih priitožb. Pojasnila Ortopedski zavod »Medikas«.

* Prihodnja plesna vala na Strelšču pod Rožnikom se vrši v nedeljo 20. t. m. ob dveh popoldne.

* Podporno društvo železniških uslužbencev sklicuje za nedeljo, dne 27. februarja ob 8. zjutraj v prostorih hotela »Stručni« občni zbor z običajnim dnevnim redom. — Glede odstopanja članarine potom plačnih spiskov se priporoča, da se poslane izjave od posameznih članov podpišejo in vrnejo. Izjave bo društvo vporabilo le s pristankom obnega zbora.

* V dobro znani dolikotni Jano, se dobi najfinejša sveža šunka, čajno maslo in drugo. Samo Židovska ulica 1.

ABBASIA

Klimatično zdravilišče pri Reki.
Solnčna pomlad ob Adriji.
Pomladanska sezna: Februar-maj.
60 prvovrstnih hotelov, penzionov, sanatorijev. Zdraviliška godba, ples, šport itd.
Prospekte dobite v letov. direktiji.

Iz Maribora

* Otvoritev oblatne skupščine v Mariboru. Skupščina mariborske oblasti se sestane 23. t. m. ob 8. dopoldne v porotni dvorani mariborskega okrožnega sodišča k prvemu zasedanju.

* Bolezen v mariborskih šolah. Prav občutno je opaziti, da je mnogo naše mladine obbolelo na »španski« ali se drugače prehladilo. Po nekaterih razredih manjka čez 20 učencev in bodo morali biti posamezni razredi zatvorjeni. Danes so zaprli za en teden že moško učiteljske.

* Kip generala Majstra. Časopisi so poročali, da izdeluje naš domači kipar Niko Pirnat kip generala Majstra. Umetnik je delo dogotovil in podaril kipi, vilit v broncu mestni občini. Kip dobi primeren podstavek in bo stal v slavo osvoboditelja Maribora v županovi sobi na magistratu.

* Brezposelnost v Mariboru. Od novega leta sem je iskalo 662 novih moških delotemelcev pri Borzi dela zaposlitve, kar je mnogo več kot v prejšnjih mesecih. Samo iz tovarne »Volta« je bilo odpuščenih 120 delavc.

* Zgodovina Maribora. Pred meseci je izšla poljudna zgodovina Maribora prof. Majcena. Čeravno se znanstveniki s posameznimi trditvami v njej in njeno razdelitvijo niso strinjali, vendar je zamašila knjiga veliko vrsei med našimi poljudnimi knjižkami. Sedaj pa raziskuje v »Geografskem Vestniku« prof. Baš zgodovino Maribora na podlagi znanstvene literature (Puff, Krones, Pirchegger, Perk, Schmid, Gavazzi, Zahn, Schlessner, Hoffer, Malij, Vučnik, Reicher in Kovarčič), po študiju aktov na mariborskem magistratu in po lokalnem ogledu in študiju geografskega položaja. Ravnokar je izšel prvi del, ki obravnava historično-geografski razvoj srednjeveškega Maribora. Študija zasluži vso pozornost mariborskega občinstva, »Geografski Vestnik« pa materijalno podporo.

* Državno posojilo za zidavo novih uradniških hiš. O tem vprašanju smo prejeli iz uradniških krogov še sledeče vesti: Ko se je doznalo, da je društvo stanovanjskih najemnikov doseglo tudi za Maribor milijonsko posojilo za zgradbo uradniških hiš, se je neobvezno priključilo 27 interesentov, ki so imeli v sredo zvečer sestanek, da se o tej ponudbi razgovorijo. Ugotovilo se je, da so že pogoji za posojilo, ker je treba, da ima prošnik že kupljeno ali vsaj zagotovljeno stavebnišče, odobrene načrte, priljubljeno zavarovanje proti požaru itd., birokratični in neugodni, slasti pa, da je 5% obrestovanje zelo visoko. Tako

je celo mogoče, da uradnik v 15. oz. 20. letih ne bo mogel odplačevati dolga radi event. znižanih prejemkov, zlasti, ko je upati, da bo vsaj čez pet let nastopilo pri nas normalno stanje in bodo stanovanja zopet v pravem razmerju s uradniki prejemki. Najti je treba nekako drugačen način, da se bo uporabilo vendarle to posojilo v svoj namen, kar pa se zelo mudi, ker zapade vsa postavka s koncem tega proračunskega leta.

a— Izobraževalni tečaji. Ljudska univerza ima celo vrsto izobraževalnih in strokovnih tečajev, tako ruskega, nemškega, slovenskega, srbohrvatskega, tečaj za zemljepis, zgodovino, matematiko, fiziko, kemijo, itd. nekako v obsegu učnega načrta nižjih razredov srednjih šol. Ti tečaji so v prostorih deske meščanske šole, ki jih je dala Ljudska univerza na razpolago mestna občina. Čeprav so ti tečajni popolnoma v skladu s društvenim namenom, vendar je zahtevala prosvetna oblast, da se pri predložitvi učni načrti v odobritev. Pripravljale teče za razne šolske izpite pa ima še Vidovčev klub v Mariboru.

a— Generalno varuštvo otrok. Mestna občina mariborska je v svojo dimbovlje pravne zaščite sirot, nezakonske dece in matere, ustanovila generalno varuštvo otrok, ki biva v območju mestne občine mariborske, ne glede na njihovo pristojnost. Vodstvo generalnega varuštva je bilo poverjeno dvornemu svetniku gospodu dr. Josipu Kronvožju. Nezakonske matere in sploh vsi, ki se potegujejo za pravno zaščito dece, za alimentacije itd. se naj obrnejo na generalnega varuha, ki bo uradno zastranke ob torkih, četrtkih in petkih od 11. do 13. ure v pritličju okrajnega sodišča, soba št. 8.

a— Umrla je dne 17. t. m. na Hruem pri Ormožu v 65. letu starosti gospe Marija Rakusa. ki so jo na njeno željo pred dnevi prepeljali tja, da bi bila pokopana na domačem pokopališču. Pokojnica je bila mati s. Oroslava Rakusa, finančnega uradnika in gospe Kate Klanjšek, soproge trgovca v Mariboru. Pogreb bo danes popoldne. — Blag ji spomin, žalostnikom naše sožalje!

a— Podružnica SPD Maribor sklicuje teden občni zbor za 25. februarja ob 19. oziroma 20. v Narodnem domu z dnevnim redom: Sprememba pravil. — Odbor. 276

Iz Celja

a— Svetovarska beseda. Opozorimo ponovno na današnji prireditev tukajšnje srbske pravoslavne občine, ki bo danes zvečer v Celjskem domu. Program prireditve je prvovrsten in je upati, da bo obisk zadovoljiv.

a— Celjsko godbeno društvo. Kakor že jemo, bo ustanovilo Celjsko godbeno društvo tudi godbo na pihala. Priprave so v polnem teku in se bo v kratkem vršil sestanek, na katerem se bodo izvršili zadnji koraki. Celje potrebuje dobro godbo na pihala, ki smo jo doslej pogrešali. Upamo, da se bo dala tudi finančna stran zadovoljivo rešiti.

a— Celjski šah. Odbor Celjskega šahovskega kluba sklicuje svoj redni občni zbor na sredo, dne 23. t. m. ter vabi tudi vse ljubitelje te igre.

a— Občni zbor Sokolske župe v Celju bo v nedeljo, dne 20. t. m. ob 8. dopoldne v 1. nadstropju Narodnega doma z običajnim dnevnim redom.

a— Ljudsko vseučilišče v Celju. V ponedeljek, dne 21. t. m. bo ob 20. uri v risalnici deske meščanske šole predaval gđ. strokovna učiteljica na Zupancičeva o temi »Pota in cilji sodobnega ženskega gibanja«. Pričakuje se obilna udeležba, zlasti iz ženskih vrst.

Iz Kranja

a— Pred obitovljenjem pevskega zbora v Kranju. Kakor doznajamo, je akcija za obnovo pevskega zbora Narodne občine že v toliko uspehi, da se prične že 1. marca z rednim delom. Radi priprav, kakor glede ugotovitve članstva, razdelitve pevskih vaj in sestave zbornega programa, sklicuje pevski odsek vstanke, ki bo v torek, dne 22. t. m. ob 20. uri v čitalnični dvorani v Narodnem domu. Pevci in pevke, ki so že pri zboru anekovalji, bodo obveščeni s posebno okrožnico. Vse one dame in gospode, ki še niso doslej bili člani zbora ali ki so iz kateregakoli vzroka sodelovanje opustili so istokot vabljene enako, da se udeležijo torkovega sestanka.

a— Prijave inozemcev oblatim. Mestno županstvo objavlja poziv srbskega poglavja radi prijave vseh inozemcev, nastavljenih v okolico mestne občine. V tukajšnjem okolišju je še vedno nastanjenih več inozemcev, ki so se preselili po prevratu in dobili s pomočjo svojih dolodajalcev dovoljenje za zaposlenje od ljubljanske inšpekcije dela in obratno od ministrstva za socialno politiko, nimajo pa dovoljenja za bivanje, ki ga daje za dva meseca sreški

poglavar, za daljšo dobo pa notranji ministar. Radi te nedeže izvesti sreški poglavar v svojo revizijo. Mestno županstvo poziva vse v občini bivaajoče tuje državljane, da se z njimi najkasneje do 24. t. m. v občini pisarni.

a— Nocojnje predstava. Nocoj ob 20. uri v pripori v Narodnem domu gledališki oder znano Gogoljevo komedijo »Čeniteva«. Naj nihče ne zamudi nocojnega večera resničnega užitka in smehe.

Iz Trbovelj

a— Anketa radi posvetovalnice za matere. Na vzpodbudo šefa zavoda za socialno-higijensko zaščito dece v Ljubljani se bo vršila danes 19. t. m. ob 2. popoldne v konferenčni sobi deske šole v Hrašniku anketa radi ustanovitve posvetovalnice za matere v Hrašniku. Dnevni red je sledeči: 1. Ugotovitev potrebe posvetovalnice za matere in oskrbovalnice za dojenčke v Hrašniku. 2. Ali ima kraj Hrašnik oz. Bratovska skladnica za posredovanje in oskrbovalnice primerne lokale? 3. Kateri faktorji so pripravišči sodelovati pri organizaciji in ustanovitvi posvetovalnice in oskrbovalnice ter pri njenem vzdrževanju in v koliki meri? 4. Fiksiranje temeljnih točk delovnega programa. Na anketo je povabljenih 20 oseb, med temi veliki župan inšpektor oddelka za narodno zdravje, okr. glavar, ravnatelj rudnika, steklarne in kemične tovarne ter zastopniki raznih usodov in korporacij.

a— Gasilski odsek »Kleka«. Meseca marca lanskega leta ustanovljeni gasilski odsek »Kleka« v Trbovljah se je osamosvojil in šteje sedaj 24 mož. Vodja odseka je gospod Martin Zagar.

a— Običajna zadruga za okraj Laško, v kateri je članjenih okoli 250 kmetov, čevljarjev in šivilj, sklicuje za 6. marca občni zbor pri Forteuju na Vndah.

a— Prijava reduciranih vojnih invalidov. Ker je bilo v zadnjem času reducirano po novem invalidskem zakonu več vojnih invalidov, vdov in sirot, bivaajočih na področju tukajšnje Udruga vojnih invalidov, se pozivajo vsi reduciranci, da se prijavijo najkasneje do 6. marca pri vodstvu organizacije, ki bo v smislu zakona privedlo potrebne korake, da se neuteleljene redukcije sistirajo. V to vrsto ho posloval tajnik organizacije vsako sredo in soboto od 4. do 7. zvečer do vključno 6. marca v gostilni Pravič, kjer ho sprejemal prijave reduciranih vojnih žrtv ter dajal potrebna pojasnila.

Preskrbovalec stanovanj

Ljubljana, 18. februarja

»Veste, kdo sem jaz? Jaz sem Jože P. od stanovanjskega urada« je kričal včasih po gostinlah in se delal neznansko važnega napram vsakomur, ki ga je hotel poslušati. Včasih mu je kdo tudi nasledel misleč da je v uradu tudi tako važen kakor v gostilni. Priči govoriti z njim ušje, ga morda povabil v drug lokal ter mu plačeval kakor zaljubljenec dekletu. Jože je obljubil, seveda nikdar zastoni tako dolgo, dokler ni nekake dne zvedel, da ne sme več v pisarno, ker ga je pač še prevečkrat »polomilo«.

Jože se je udal v usodo in obiskoval še naprej gostilnice, sam, v več veliko govoril. Vmes je zgrabil zdaj za ta, pa zopet za druge pose, toda nikjer se ni mogel »živeti«, ker je menda vse premalo neslo. Slednjč je prišel posezati samo umazane vinotoče, kjer se je zbirala čudovita mešana družba, toneča v alkoholu.

Pred dnevi se je zatekel v neko hišo v Florjanski ulici, kjer je poročan par, stisnjen v mali sobici, ki si želi v udobnejše stanovanje. Priporočeval je navilni ženici, da ve za krasno stanovanje, ki je lahko pridobi poročencema samo on, ki ima »zveze« in zna »delati prošnje«. Jože je znal govoriti tako prepričljivo, da mu je mož takoj odšel na roke 125 Din ki jih je Jože potreboval za kolikovanje imenitno stilizirane vloga.

V četrtek se je Jože zopet zglasil pri mlademu paru, pokazal potrdila s fingiranim podpisom uradnika stanovanjskega sodišča, da bo stanovanje ormožnika Umnika na Cesti na gorensko kolonizacijo nakazano njima in zahteval zopet 162 Din. Že, da mora urediti še neke malečnosti. Denar je Jože seveda takoj prejel, kati ženica je bila prepričana, da je zadeva njenega stanovanja na pravi poti in da bo ugodno rešena. Popoldne pa se je vendarle napravila in odšla na stanovanjsko sodišče osebo. Tamkaj pa je na žalost zvedela, da nimajo niti pojma o kakem prostem stanovanju na Cesti na gorensko kolonizacijo, še manj pa, da bo to nakazano Mariji Kotar. Razočarana osleparka je nato hitela, da polšče Jožeta, ga res tudi našla in ga izročila prvemu stražniku.

Jože pa ni hotel dati svojih razočaranih klientki nikakega odgovora, obrnil se je samo proti stražniku in s ciniznim nasmeškom izjavil: »E, kaj bom drugod odgovarjal!«

Fašistična cenzura na pošti

Pisemska, hrvaška in talijanska cenzura.

Na mej, 16. februarja.

Divna je fašistična »svoboda«!

Kakor znano, omejo fašisti ustavititi vse, kar se mora tako izkazati. Šloar je pred kratkim izšla nekatera vladna naredba, s katero se rok, od katerega je treba imeti osebno legitimacijo s fotografijo in odtiskom prsta, podaljšuje do 9. maja t. l. ali politični agenti in agenti fašistične tajne policije ustavljajo še vedno posameznike na ulici in zahtevajo, da se izkažejo. Če nimajo dovoljna legitimacija, hajd v lukrjo. Pozna je, ko ti od doma prinese izkazila, te seveda izpuste. In če bi bilo samo to!

Danes v Italiji, posebej pa v obmejnih pokrajinah in predvsem v Primorju vobče ne velja več zakon o pisemski tajnosti. Oseba, ki se lo kolikoli politično sumljivega, sploh ne dobiva pisem, na da bi jih prej na pošti odprli in pregledali. Če se jim pisma pri odpiranju ne pokvari, jih zopet zalopijo in jih morejo naslovljeni dobiti, seveda, če niso sumljivi ali celo nevarna, če pa se nismo pokvari pri odpiranju, se kratkoma raztrga in zavrže, če je še bolj nedolžno. Ravno tako se pregledavala tudi pisma, ki se oddajajo na pošti, zlasti priporočena pisma, pri katerih se mora napove dati ime in naslov odposiljalca. So ljudje, katerim se pregledajo vsa pisma, ki jih oddajajo na pošti. Pošto omejo ima analog, da izroča policijskim agentom, oziroma fašističnim cenzorjem vsa pisma, ki bi jih, sodeč po pisavi, mogoče pisati ali ali oni osumljenec. Za vsa ostala pošto pa se redno delajo povprečni preizkusi in pregledi.

Silno stroga je kontrola brzojav. Vse brzojavke, ki se oddajo v enem dnevu, mora brzojavni usad redno usad dan ob določnem času v izvirniku predložiti varnostni oblasti, po naj se brzojavke kakršnekol, znesne, poslovanje ali uradne. Kar mora biti na brzojavki zabeleženo naslov oddajalca, je tako varnostna oblast »točno poučen« o njem. Brzojavke brez zabeležbe naslova oddajalca se ne sprejemajo in seveda tudi ne oddajajo. Ako pri sprejemanju brzojavka uradnik preneha okolišč, da ni zabeleženo na brzojavki naslov oddajalca in se ta nedostatek opazi pozneje, se brzojavka ne odpravi, čeprav je plačana, a uradnika dohiti stroga kazn.

Ravno tako je pol-telefon. Pod najstrožjo kontrolo se pogovori z inozemstvom, a ravno tako posluša tudi notranje, interurbane pogovore organ varnostne oblasti. Da, pol kontrola so celo krajevni telefonski pogovori, zlasti pa pogovori med sumljivimi, šiviljami.

Z no besedo: ves poštni, brzojavni in telefonski promet je pod najstrožjo kontrolo. Ne zaupa se nikomur nič, niti poštnim namestnikom, in prav posebno ne domačinom, tistim, ki se služijo še pod prejšnjo vladavino, pa če so še tako dobri Italijani in se bili nazagrizeneži izrednosti pod Avstrijo. Po vseh poštnih, brzojavnih in telefonskih uradih se neprestano mešajo poltelijski agenti in poštni fašistični miličniki, ki nadzirajo poslovanje namestencev.

»Perché tanta paura?« — »Cemu toliko strahu,« se vprašuje obinecino, »ko smo vendar tako močni?« in zaključuje legino: »E vero che sono in malora noi, ma andrò in malora ancora loro e ancora più presto come che si crederà!«

Sport

SK Ilirija (Nogometna sekcija) Trening za 1. moštvo in rezervno se vrši danes, v soboto ob 16. uri ter jutri, v nedeljo ob 14. uri na igrišču. Pridite točno! — Načelnik.

SK Ilirija (Zenska sekcija). Danes trening v telovadnici za 1. skupino (Tratinik I. in II. Jermol I., Privšek, Koch II., Rupel, Pevalek, Mirič). Začetek ob 18. uri. Prosim točno in polnoštevilno. — Načelnik.

Malteški list o tpti Gradjanskega. List »La Veletra Chronicle« piše o prvi tekmi Gradjanskega proti Florianski FC, ki je kakor znano s 1 : 1 ostala neodločena, med drugim sledeče: Igraci Gradjanskega so vsi lepo račeni ter niso pri svojih napadalnih in obrambnih akcijah pokazali nobene strahu(!), kakor doslej vsa nogometna moštva, ki so gostovali na Malti. Moštvo Gradjanskega se mora smatrati za boljše kot ono Hajduka. Vrtar Mihelič je pravi duše. Z njegove dramatične akcije so vredne, da se plača vstopnina. Omejitri treba še branilca Mantlerja in srednjega napadalca Babica II. Razočaral je srednji krilac Ivančić.

SK Svoboda Ljubljana. Z ozirom na Vaš dopis z dne 17. t. m. Vas sporočamo, da se izvolite glade reklamnih notic obrniti na upravo »Jutra«, inercatni oddelček, Prešernova ulica.

Poljsko smučarsko prvenstvo. Tekmovanja za poljsko smučarsko prvenstvo so se vršila prošle soboto in nedeljo. Udeležilo se ga je 50 tekmovalcev, med njimi 5 sredi Lindström, Stolpe in Carlsen. Tekma na 18 km je prinesla izenačenje, ker je Poljak Josip Rujak s časom 1:12:38 premagal Šveda Lindströma, ki je prevozil prago v času 1:13:44. Carlsen in Stolpe sta na progi izstopila.

Pred tekmo Češkoslovaška : Italija. V nedeljo se vrši v Milanu meddržavna tekma med Češkoslovaško in Italijo. Češkoslovaški savezni kapetan je gotovo postavil ono moštvo, ki se mora smatrati za najmočnejše. Vendar na izražajo češkoslovaški listi vznemir, da se bodo morali Češkoslovaški boriti v domovino poraženi, ker se bodo morali boriti proti moštvu, ki je v Zenevi pred tedni porazilo Švico s 5 : 1. Pri tem povdarjajo, da so Švicarji decembra 1926 v Monakovem porazili nemško reprezentanco s 3 : 2. V češkoslovaškem moštvu je pet igralcev Slavija, pet igralcev Sparte, eden pa — Čipera — je član ČSKA. Od dosedanjih 4 tekem med Češkoslovaško in Italijo je bila prva leta 1922 v Turinu s 1 : 1 neodločena, leta 1923 so zmagali Češkoslovaški v Pragi s 5 : 1, bili pa so se leta 1926 v Turinu poraženi s 1 : 3, revanžno tekmo v Pragi pa so dobili s 3 : 1.

Gospodarstvo

Zatiranje škodljivcev na sadnem drevju

Na podlagi zadnjih zakonskih predpisov je ljubljanski veliki župan odredil glede zatiranja gozdnih in kravne uši naslednje: Občinski predstojniki imajo skrbeti in vse potrebno ukrepati, da bodo posestniki, oziroma zakupniki zemljišč očistili vsa sadna drevesa, grmovja (tudi odsekane ali omlomljene veje), plotove, zidane vrtno ograje, jid. gozdnih gnezdi, oziroma njenih zapredkov in jajčec, čim jih opazijo, ter da jih seže ali na kak drug način uničijo.

Nadalje je posvetiti posebno skrb zatiranju kravne uši na jablanah, ki se je v zadnjih letih po vsej oblasti močno razpisla. Kravna uš se pojavlja na jablanah, zlasti v razpokah na deblu in debelejših vejah in vejah velikih množinah. Na napadenih debelih vejah se opazja nekaka bela, bombažna sluzna prevlaka. Zaradi močnega pojasa kravne uši, ki povzroča na deblu in vejah okoliš in rane, drevo oslabi. Mladice in tanke veje se zaradi nastalih ran večkrat posušijo.

Zatiranje kravne uši na ta način, da namazana (okužena) mesta na deblu in vejah ponevno otremo (drgnemo) s krpami (cunimi), ki jih namočimo v arharin (dobavljiva Chemotechnas v Ljubljani, Mestni trg 10), v Spiritu, raztopini (amuliji) petroleja in mila ali tobacevni izvlečku itd. Namazana mesta potem po možnosti namazamo še z manj vredno maslo (seka od elamine), da s tem preprečimo ponovno naselitav uši.

Ker se kravna uš večkrat naseli tudi na gomoljih koronarnih jablan, moramo vanko napadeno drevo plitko odroniti ter uničiti kravne uši tudi na koreninah, ako jih tam opazimo.

V vseh vnaprejšnjem zatiranju gozdnih, kravne uši kakor tudi vseh drugih škodljivcev se občinski uradi lahko obrnejo na pristojne sroške kmetijske referente, katerih dolžnost je, da jim pri tem pomagajo z nasveti in naukom. Opuščanje dolžnosti, ki jih la naredba nalaga občinskim predstojnikom, se bo kaznovalo z globo od 200 Din. Ovi namestniki, oziroma namestniki pa, ki ne bi hoteli imenovanih škodljivcev na svojih zemljiščih zatirati, se bodo istakto kaznovali z globo od 200 Din in bodo razen tega primorani, plačati še stroške za zatiranje, ki se bo v takih primerih izvedlo po občinskem uradu.

Tržna poročila

Novozadska blagovna borza (18. t. m.) Pšenica: beška, 1 vagon 802.50; beška, Tisa, 76 kg, 1 vagon 307.50. Turčija: beška, mare - april - maj, 9 vagonov 180; beška, bela, 2 - 3 %, 1 vagon 175 - 185; beška, Kelebiša, 3 vagoni 172.50; banatska, 8 vagonov 160. Moka: beška, »Gz«, 2.5 vagona 460; beška, »S«, 1 vagon 370. Tendence neopremene.

Svetski sejem v Mariboru (18. t. m.) Dogon 90 stari in 1 kosa. Cene: pracl, 5-8 tednov stari 105-125, 7-9 tednov 150-200. 8-4 mesec 250-350, 5-7 mesec 400 do 450. 8-10 mesec 500-550 Din komad; kg žive teže 9.50-10, mrtve 15-16 Din. Prodanih je bilo 51 komadov. Kupnja slaba.

Dunajski borza za kmetijske proizvode (17. t. m.) Na inozemskih borzah ni bilo posebnih sprememb. Na ameriških tržiščih so se le črni težji malo dvignili. Budimpeštansko tržišče je malo oslabela. Na dunajskem tržišču je bil zaradi tega promet mlačen. Uradna notica za žito so ostale nespremenjene.

Dunajski žirinski sejem (17. t. m.) Dogoda: Dogon 258 galv. Biki so se pocenili za 5 grošev pri kg, dočim ostalo nespremenjeno. Za kg žive teže notipajo: voli 1-1.50, biki 1 - 1.45, krave 1 - 1.40, slaba živina 0.60 - 0.95 šilina. — Svinje: Dogon 888 komadov. Ob mirnem prometu so obdržale mezne svinje slaba, debele svinje pa čvrsto cene od torka. Za kg žive teže notipajo: mezne svinje 1.85 - 2.50, debele 1.85 do 2.20 šilina.

Letni aber Centrale Industrijskih korporacij v Beogradu se bo vršil v ponedeljek 21. t. m. v prostorih Centrale v Beogradu (palata Jugoslovanske banke). Odvritel bo ob pol 10. dopoldne. Dnevni red bo naslednji: 1.) a) stanje našega gospodarstva v oplošnem in naše industrije posebej; b) mednarodni sporazumi in mednarodna gospodarska konferenca; 2.) vprašanje kreditov in zakona o industrijskih obveznicah; 3.) revizija zakonskih predpisov o državnih nabavah; 4.) stranske generalne direktije carin o rabi obljav iz občnih opomb k XV delu carinske tarife; 5.) ocenilna vprašanja: a) referat o osumernem delovniku; b) o znanstveni organizaciji dela in c) dnevni red letošnje mednarodne konference dela; 6.) referat o dumpingu; 7.) prometno stanje; 8.) slučajnosti.

Kritične razmere v naši mlinski industriji. Iz krogov mlinske industrije se pričeljuje, da je mlinska industrija v naši državi prišla v težek položaj le po krivdi neopolne gospodarske politike, ki se je vodilo naše valuje. Dočim so druge države okrog nas šlele svojo mlinsko industrijo, se je naša carinska politika vodila v obratnem smislu. Posledica tega je bila, da se je Primorje oskrbovalo le s italijansko moko. Preko Soluna pa se je začela uvajati še ameriška moka. Statistični podatki o naši zunanji trgovini zadnjih let nam pokazujejo, da je uvoz moke stalno naraščal, dočim je izvoz valoval. V l. 1924. se je izvozilo 89.07 milijona kilogramov moke, a uvozilo 21.45 milijona kilogramov moke. V l. 1925. pa je uvozil 61.88 milijona in izvoz le 37.75 milijona kilogramov. V l. 1925. se je torej v našo žitno državo več moke uvozilo, kakor izvozilo. Nedvomno je to nepdprava razmerje in je zato popolnoma upravičena zahteva interesiranih krogov, da naša vlada pri pogajanjih za sklenitev trgovinskih pogodb z raznimi državami posveti več pozornosti naši mlinski industriji, katere uspevanje je velikoga pomena tudi za našo trgovinsko bilanco, v kateri bi izvoz protivov naše mlinske industrije lahko izkloval veliko postavko.

Priprave za obsežno pakrajinsko kmetijsko razstavo na Ljubljanskem velesejmu. Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani obelaja že 180 let. V proslavo le 180letnice bo priredila družba v vrsti dosedanjih kmetijskih prireditev na Ljubljanskem velesejmu posebno pestro in pregledno razstavo. Priprave so že v polnem teku, organizirajo v razmahu. Program se bo leto torej že razširil, dati so la ekonomna sredstva na razpolago. Dobra volja, moralna in gnotna podpora ter želja po nadaljem napredku pa premagajo vse lakore. Poleg strokovno-

poučnega oddelka, ki bo obsegal poljedelstvo, travništvo, živinorejo, vinarstvo, sadjarstvo, gospodarske stavbe, planšarstvo, agrarne operacije in kmetijsko strokovno književnost, se bo priredila tudi velika mlarska razstava, razstava kmetijskih strojev in orodja, razstava vina, razstava konj in goveje živine. Nadalje je na programu razstava izdelkov kmetijske industrije, drobnice, žebelarska razstava, razstava sadja in zelenjave. Vršla se bo ta razstava od 10. do 12. septembra t. l.

Carinarne v Dravogradu. Iz Beograda se poročajo: Finančni minister je odredil, da se naziv carinarne II. reda Dravograd spremeni v glavno carinarnico II. reda Dravograd - Meža.

Vest o nameri razdelitve gosdov. Po vesti iz Beograda se v ministru agrarne reforme baje pripravljajo aktri, po kateremu bi se gosdina veleposessiva razdelila po istem načelu in načinu, kakor so se razdelila zemljiška veleposessiva. V interesiranih krogih pravijo, da bi uresnitelje te namere pomnilo hud udarec za gosdina gospodarstvo in lone trgovino, ter izražajo zaupenje, češ, da bi nasepoh agrarne reforme moral izključiti ponovne slične poizkuse.

Likvidacija. V likvidacijo je prošla Južnoajlerska kolonijalna družba z o. z. v Brežici. Eventualni upniki se pozivajo na prihlajstev terjatev.

Stroški za potovanje na Lipki velesejmu, ki se bo otvoril 6. marca t. l., so naslednji: voznja III. razreda brezvalk Ljubljana - Lipko preko Monakovega 500 Din (II. razreda 815 Din); dnevna prehrana približno 130 - 150 Din; stanovanje (z razveljavijo in postrežbo) stane dnevno približno 25 do 150 Din.

Dobava. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. t. m. ponudbe za nakup 4500 kg kartona od vseh kart ter 2887 kg starega razbitnega stekla; do 25. t. m. ponudbe za dobavo raznih batnih obročev brez jedra, 1 brunena kamna; do 1. marca glede dobave raznega stekla. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 24. t. m. ponudbe za dobavo borovih desk za tla ter do 24. t. m. ponudbe za dobavo 250 m cevi iz litega železa. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo sit za prasejanje, do 28. t. m. za dobavo tovorne msti, jermenice iz jeklene pločevine ter bencina za razsvetljavo. — Vršile se bodo naslednje obertalne licitacije: 2. marca pri 10. artijerjskem polku v Ljubljani glede dobave raznih živil (riš, testenine, sadrob, fi-žol, kisa, mast, sladkor itd.); 8. marca pri direktiji državnega rudnika v Velenju glede dobave jeklene žitne vrvi za janske žične proge. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Preobčila denarja v Budimpešti. Kakor poročajo iz Budimpešte, prejemajo tamonje banke številne inozemske ponudbe za poenila po 5 do 6 % obimni meri. Ponudbe se glase na peng, a večkrat tudi na dolarje in funte sterlinga. Do polov pr pride le redkokdaj, ker so budimpeštanske banke same v zadregi, kako naj plačujejo pri sebi nakupljani denar.

Borze

18. februarja

LJUBLJANA. (Prve števke povprečnega, druge ponudbe in v oklepajih kupljenske ali zaključki.) Vrednote: Inozemske 86 - 0. Volna škoda 0 - 835. ustavil in komunalna žrnjaka 20-22. Celjska poenilnica 195 - 198 (197). Ljubljanska kreditna 150 - 0. Merkantilna 90 - 100. Pralidiona 920-0. Kreditni savod 170 - 180. Strojna 85 - 0. Trbovlje 0 - 420. Vevne 120 - 0. Split cement 725 - 0. Stavba 55 - 65. Šir 104 - 0. B l a g o: Zaključeni 5 vagonov lana. Tendence na los živahneja, na deželne pridilke bvrsta.

ZAGREB. Banke vrednote nespremenjene. Od industrijskih so imele večji promet Trbovlje, ki so zabeležile več zaključkov po 330 - 335. Volna škoda se je začela trgovati po nižjem tečaju, in slov po 332. Med sestankom po se je tečaj popravljal, tako da je prompna kanta pri zaključku 336. — Deviza na Italijo se je mednarodno okropila in je tudi v Zagrebu razmerno rasla; trgovala se je po 247.25 - 247.5. Skupni devizni promet je v Zagrebu dosegel 6.4 milijona dinarjev. Notirale so devize: Amsterdam izplačilo 2282 - 2288, Dunaj izplačilo 801 do 804, Berlin 1348.95 - 1351.95. Italija izplačilo 246.01 - 248.01, London izplačilo 275.976 - 276.776, New York izpl 56.75 do 56.95. Praga izplačilo 168.8 - 169.1. Stockholm 1535.5 - 1539.5, Svica izplačilo 1094 do 1097; valute: lire 248 - 246; elektri: bančni: Eskomptna 104.5 - 105. Poljo 16 - 17, Kreditna Zagreb 104 - 106, Hina 64.5 - 65, Jugo 103 - 104, Obrtna 50 - 52, Pralidiona 927.5 - 930, Ljubljanska kreditna 160 - 158, Narodna 6000 - 4700; industrijski: Dubrovnička 305 - 400, Iste 51 do 52, Slavaka 135 - 145, Slavonija 33 do 35, Trbovlje 392.5 - 400, Union 306 - 320, Vevne 130 - 150. Sečarana Osiak 498 505, Drava 445 - 450; državna: Investirijsko 66 do 66.5, agrarne 33.5 - 34, Volna škoda prompna 334 - 335, kasa 334 - 335, za februar 374 - 334.75, marc 336 - 339, april 338 - 339.

BEograd. Devize: Dunaj 800 - 808, Berlin 1348.5 - 1351.5, Budimpešta 966.5 do 999.5, Bukarešta 32.95 - 33.16, Italija 246 do 248, London 375.95 - 376.75, New York 56.78 - 56.94, Pariz 228 - 225, Praga 168.98 do 169.08

Iz življenja in sveta

Tragedija lirčnega tenorista

Umor dunajskega opernega pevca Grasesca je postal senzacija, ki drži tudi izvedunajsko javnost v napestosti. Povsod se govori in razpravlja o njegovi nesrečni usodi, ki mu bi bila morda prizanesla, da je bil mož previdnejši in da se ni navezal na nobeno žensko z zakonskim jarmom. Zakon je postal zanj usodepoln in je končal s krvavo tragedijo.

Kdo je morilka?

Histerična 31letnica, hči ne baš silajno situiranega vdovca, ki je že od ranih let kazala znake ekscentričnosti. Njuni zdravnik njene rodbine pripoveduje: Nelly Grosavescu je bila že v mladih letih tako histerična, da je s svojim nebrzdanim temperamentom ustrovala svojo okolico. Bila je tudi zelo nadarjena. Studirala je na dunajski univerzi naravoslovne vede, zlasti kemijo, doma pa je pomagala materi pri gospodinjstvu. Če nista oče in mati hotela privoliti v katero njeno muho, je bil takoj ogenj v stregli. Nelly je bila v krčevit jok in stvar je bila na ta način zanj navadno dobljena. Posebno značilna lastnost njenega karaktera se razodeva v tem, da je imela z ljudmi nekako sočutje. Iz tega sočutja je tudi nastal njen prvi zakon z nekim Rumunom, ki je bil med vojno preganjan od avstrijske justice. Mož je bil v vojni težko ranjen in je delal napake v izgovorjavi, Nelly si je umislila, da mu postane v zakonu lahko koristna zakonska tovarišica in se je poročila z njim.

Prvi zakon.

S svojim možem je živila Nelly najprej na Dunaju. Pozneje se je preselila v neko mestoce na Rumunskem. Grosavescu je baš takrat slegel oficirsko suknjo in se je začel na prigovarjanje vojaških tovarišev učiti petja. Nastopil je namreč na neki vojaški maši s tako ginljivim samosplovom, da so jokali vsi, ki so ga poslušali — od generala do zadnjega prostaka.

Ko je major Caltun — tako je bilo ime prvemu možu tenoristove žene — prišel v Rumunijo, je bil Grosavescu že angažiran pevec.

Nelly je vzela s seboj v Rumunijo svojo mater, da bi ji vodila gospodinjstvo. Toda nesrečen slučaj je hotel, da je mati med vožnjo zbolela in umrla preden je dospela s hčerjo in zetom na cilj. Ta dogodek si je Nelly tolmačila kot napoved nesreče, ki jo bo spremljala skozi celo življenje.

Na Rumunskem ni vzdržala kljub temu, da jo je Grosavescu že tamkaj zanimal. Tiščala je v svojega moža naj se vrne na Dunaj in je res dosegla, da se je dal pregovoriti. Pustil je vojaško kariero, se dal upokojiti in se je peljal z Nelly na Dunaj, kjer se je lotil trgovine.

Naneslo pa je, da je baš isti čas prišel na Dunaj tudi Grosavescu. Tedajni ravnatelj Volksopere Markowski ga je angažiral za svoj zavad in je imel, kakor se je kmalu pokazalo, zelo srečno roko. Na Dunaju sta se stara znanca iz rumunske province zopet našla in njuno prijateljstvo se je kmalu tako razvilo, da je Nelly začela siliti v svojega moža, naj privoli v razporoko.

Z revolverjem tudi nad prvega moža.

Major Caltun pa bi bil medtem tudi sam kmalu postal žrtev žene ekscentričnosti. Nekoč je imel odpotovati v Rumunijo, kjer je hotel urediti svoje vojaške zadeve glede pokojnine. Za potovanje si je prihranil 12 milijonov avstr. kron, s katerimi je hotel kriti izdatke na potu. Toda denar je na nepojasnen način izginil. Major je obdolžil Nelly, da ga je ona ukradla ali pa skrila. Ta očitek je povzročil med zakoncem burno sceno. Nelly je segla po samokresu in je hotela majorja ustreliti. Nelly oče — zakonca sta tedaj stanovala pri majorjevemu tastu — je na krlik in vpitje svojega zeta vdrl v sobo in videl, kako si stojita žena in mož v bojni pozi nasproti. Revolver je ležal

med njima na tleh. Major ga je izbil Nelly iz rok, preden se je sprožil petelin.

Kmalu nato je prišlo do ločitve. Nelly se je poročila s tenoristom in prvo leto njunega zakona je bilo navidez zelo srečno. Mir pa je trajal komaj eno leto. Grosavescu se ni mogel izogniti raznim znanjem in to je njegovo ženo tako razburjalo, da je videla v vsakem, ki je z njenim možem le spregovoril par besed, svojega sovražnika ali vsaj nasprotnika. Pri ženskah je bila njena sodba navadno še ostriša.

Scene med zakoncem sta postajale čedalje česče. Večkrat je moral posredovati tenoristov tast, da ni prišlo med zakoncem do popolnega preloma. Navadno je imelo njegovo posredovanje vedno dober uspeh, in vplivalo posebno na Nelly pomirjevalno.

Razdor.

Stanje v družini pa se je odločno poslabšalo po težkem porodu, katerega je prestala Nelly letos v januarju. Porod je bil smrtonosen in zdravnik so bili celo v dvomu, ali ga bo žena sploh prestala. Že takoj ko so jo prišli v sanatorij »Hera«, so opazili na Nelly znake težke nervoznosti in histerije. Vendar ni nihče mislil na skajeno razmerje med zakoncem. Ko so že nastopili porodni krči, je zahtevala Nelly od zdravnika, v kateri oskrbi je bila, da ji dovoli izlet v avtomobilu. Hotela je namreč slišati svojega moža v radiju. Zdravnik se je čudil njeni zahtevi in ni mogel razumeti, kako more kaj takega zahtevati.

Porod je bil, kakor rečeno, težak. Ne le, da je otrok prišel mrtev na svet; malo je manjkalo, da ni tudi mati plačala tega čina z življenjem. Izgubila je mnogo krvi, in je dalj časa ležala v nezavesti. Njena močna natura pa je vendar premagala vse komplikacije in tri dni po porodu je že vstala iz postelje ter hotela v Državno opero, da bi slišala svojega moža. Očividno mu ni zaupala, da bi smel nastopiti v njeni nenavzočnosti.

Ker je neprestano nadležno pritiskala na zdravnike, ji je primarij slednjič dovolil, da so jo 7. dan po porodu prenesli na dom in dva dni pozneje je hotela prisostvovati predstavi, pri kateri je pel Grosavescu. Silila je, naj jo neso v ložo na nosilih. Stvar pa je seveda bila neizvršljiva in Nelly je morala ostati doma. Par dni pozneje pa se je le toliko preselila, da je šla v opero. Spremljal jo je Grosavescu sam. Takrat je opazovala moža s štirih prostorov in je bila vsa razburjena, ker je bila v gledališču tudi njena rivalinja.

Pred katastrofo.

V ponedeljek pred katastrofalnim dogodkom je Nelly klicala svojega zdravnika k telefonu. Dejala mu je, da bi se rada peljala v Berlin in ga je prosila, naj jo pred odhodom preišče ter ugotovi, če je dovolj trdna za vožnjo. Ginekolog je vizitacijo izvršil ter konstatiral, da si je tenoristova žena fizično docela opomogla. Vseeno pa ji je svetoval, naj se čuva in pazi ter ji je odsvetoval vse, kar bi jo utegnilo vznemirjati.

Zadovoljna s tem odgovorom je Nelly šla nad svojega moža ter ga nadlegovala, naj jo vendar vzame s sabo na pot. Grosavescu, ki ni hotel verjeti njeni trditvi, da je fizično popolnoma okrevala, se je i sam informiral pri zdravniku o njenem zdravstvenem stanju. Zdravnik mu je pozitivno odgovoril na stavljeno vprašanje, če je žena za vožnjo sposobna ali ne. Navsotoval pa je rajši domačo nego in oskrbo, ki naj bi trajala še nekaj časa.

Nelly pa se ni dala pregovoriti. Grosavescu jo je prosil, naj se pelje v kakšno okrevanje na Rivijero; izrecno ji je predlagal Nizzo. To pregovarjanje je bilo zaman. Žena ni hotela popustiti. Prišlo je do prepira in v prepiru

do usodnega strela, ki se ne da več popraviti.

Zanimiva epizoda kroži o Grosavescu. Primerila se je nekaj dni pred tragično smrtjo. Tenorist je pel v neki operi, kjer meša njegova partnerica karte. Ta se je hvalila, da zna prorokovati iz kart in mu je napovedala smrt. »Ali veste to tako sigurno?« jo je vprašal pevec, se obrnil in začel zamisljen korakati sem in tja po odru.

Grosavescu je bil zavarovan za 10 tisoč dolarjev. Zavarovalna policija se glasi na ime Nelly, dvomljivo pa je, če bo hotela zavarovalnica znesek izplačati morilki.

Tenorist je bil denarno dobro pokopan. Pogajal se je za nakup neke vile ob Sternberškem jezeru poleg Monakovega, kjer naj bi z ženo živila mir rodbinskega življenja.

Nelly mu očitno ni zaupala v nobenem oziru. V njegovo garderobo je imela dostop ob vsaki pavzi; obiskovala ga je rodno, on pa je občeval ž njo ljubeznivo, in gledališko osebo je nikdar opazilo med njima kali razdora ali nesoglasja.

Morilka se nahaja sedaj v dunajski bolnišnici, kjer jo opazujejo psihiatrji. Sodba o njej pač ne bo lahka; vsemaj se sicer poročila o njeni histeriji in ekscentričnosti in verjetno je, da je izvršila umor v afektu; vendar pa je tudi mnogo obtežljivih razlogov, ki jih ne bo mogel zavrniti noben zagovornik. Nellyn branitelj je dr. Tietze, preiskovalni sodnik pa dr. Katlein. Morilka ždi ves čas, odkar so jo prepeljali v bolnišnico, zase in ne daje odgovorov na postavljena vprašanja. Zaslisanje še ni končano. Na zahtevano pojasnila odgovarja le, da priznava umor in pravi, da je izvršila čin radi moževe nezvestobe.

Grosavescu bo pokopan v rojstni občini Lugos, v rumunskem Banatu. Pogreb se bo izvršil na stroške mestnega magistrata, ki je poslal po telesne ostanke pevca na Dunaj posebno odposlanstvo.

Pogreb nesrečne žrtve

bo danes, v soboto dopoldne, Grosavescu je bil član grško-orientalske cerkve in žalne ceremonije se bodo vršile po tem obredu. Njegovo truplo je bilo obducirano in secirano v Državnem zavodu za anatomijo. Pri današnjem opelu bo pel zbor dunajske Državne opere, telesne ostanke pa bo blagoslovil rumunski svečenik. Za sprevodom pojdejo poleg sorodnikov pokojnika tudi rumunski poslanik na Dunaju ter celokupno osebje poslaništva, zastopniki opernega gledališča in avstrijskega prosvetnega ministrstva, solisti in orkester Državne opere. Truplo se prepelje v Lugos, kjer bo dne 20. t. m. položeno k večnemu počitku.

Nelly.

pokojnikovo ženo in morilko je strašno dejanje tako potrla, da je do večerj ležala v postelji. Od nje ni mogoče dobiti nobene izjave. Neprestano joče in odklanja hrano. Kaj se godi v njeni duši, ni mogoče ugeniti.

Cepljenje proti gripi

Na kliniki za infekcijske bolezni v Leningradu so začeli zdravniki v zadnjem času uporabljati novo sredstvo zoper gripo. Uvedli so sistem cepjenja z lastno krvjo. Ta metoda se je obnesla že pred 8 leti, ko je v Rusiji strašno razsajala epidemija gripe. Že takrat so bili rezultati nadvse ugodni, letošnji uspehi pa so baje še večji.

Kakor znano, doslej ne poznamo uspešnega sredstva proti gripi, ki se pojavlja v zelo različnih oblikah. Ruskim zdravnikom se je posrečilo s cepljenjem zmanjšati umrljivost na 30 odstotkov. Cepjenje pa se je izkazalo tudi kot izborno profilaktično sredstvo. Število obolelih se je namreč skrbilo povprečno za 70 odst., kar ni malo, če pomislimo, kako redko se uporablja avtoterapija baš proti tej še ne popolnoma pojasnjeni epidemiji.

na ruševine besno morje, z druge strani prične švigati in lizati požar, čete razbojnikov plenijo mrtvece po ulicah, Turki se pripravljajo na pohod v aristo, kratko ljudovlado, Benečan škodoželjno čaka v Gružu z brodovjem, vesel, da leži mrzki tekmeč obglavljen, na tleh...

«Ko so bili najljubši sunki,» se mu vstavi v besedo Djuro Stulli, «sem z enim očesom pomežiknil proti laški obali in napol namignil Višnjevemu: če bi se zdajle porušil Rim, bi nam dali nekaj časa mir tam preko. Ali prestrašil sem se take misli v tem resnem trenutku. Navdihnili mi jo je novica zagrebških dnevnikov, češ, da se Mussolini nepokrito oborožuje proti...»

«Še huje razsulo je bilo v okolici,» povzame prvi govornik. «Na otoku Lopudu so vsa poslopja zravnava z zemljo. Od 14.000 ljudi jih je ostalo še 400 živih...»

«Meni pa ni šlo iz spomina to,» se vrine temnolasi Hlidič, kot so ga zvali, «da so najjačji potresi največ ob morju: Kotor, Lisbona, Martinique, Tokio, Italija in kaj vem še kod.»

«Tedi sem se spomnil čudežnih dogodkov iz naše kronike,» nadaljuje zopet prvi, «v franjevske cerkvi — tako sem čul od Gluhlega bratra — ima kip

VLADIMIR GAJDAROV
AUD EGEDE-NISSEN
PAUL RICHTER

Danes! Danes!

Razkošno opremljeni salon ki veletfilm ljubavi in strasti — tiranstva in ženske emancipacije

„Ukročeni markiz“

Due 12. t. m. se je vršila s kolosalnim uspehom slavnostna premijera tega prekrasnega filma v velikem Gloria-Palastu v Berlinu pod imenom: »Kampf der Geschlechter«. Vsa kritika enoglasno hvali lepo vsebino, krasne igralce, izvrstno igranje, sijajno režijo in prekrasne naravne posnetke. — Vseled velikega interesa, ki se opaja za ta vefilm, se prodajajo vstopnice za današnje predstave tudi v predprodaji. Premijero tega nadvse uspelega vefilma prinaša v Jugoslavijo

Elitni Kino Matica, najuglednejši kino v Ljubljani. 1 el. 124.

Predstave se vrše danes točno ob 4., pol 6., pol 8. in 9 uri.

Duc de la Force,

francoski zgodovinar, je bil prošli četrtek sprejet v francosko Akademijo. Zasedel je prostor, ki se je izpraznil s smrtjo grofa Haussonvillea.

Milijonska tatvina v Italiji

V vlaku, ki je prišel v četrtek iz Turina, so odkrili železničarji in poštarji ogromno tatvino. Ugotovili so, da je bil tovorni vagon z dragoceno pošiljko, namenjen v Brindisi, vlomljen. Voz je imel precej vreč, od katerih jih je bilo nekaj načetih. 27 pa popolnoma izpraznjenih. Nepoškodovana je ostala najmanjša vreča z 10.000 dolarji, ki jih je poslala ena londonskih bank v Orient. Vsaka teh 27 izpraznjenih vreč je imela isti znesek. Policija je takoj uvedla preiskavo, ki je ugotovila, da poštne nameščencev ne zadene nobena krivda.

Obglavljenje spomenika Marije Terezije v Meranu

V Meranu imajo krasno promenado z alejami. Na bregu reke Passer stoji spomenik, predstavljajoč cesarico Marijo Terezijo. Nad njim se ni do danes nihče spotikal. Kakor pa sedaj javljajo iz Merana, se je našel herostrat, ki je spomenik obglavil.

Stvar se je zgodila v noči od torka na sredo. Mož, ki je dejanje izvršil, je moral imeti natančno preštudirano situacijo, kajti izlil je svoje sovraštvo nad spomenikom baš v času, ko ni bilo nikogar blizu. Odbil je statui glavo ter jo vrgel v vodo, kjer so jo drugi dan našli.

Ta dogodek je tako prestrašil Italijane, da je prefekt dal takoj natisniti in nalepiti letake, v katerih obsoja vandalski čin ter obžaluje, da se je stvar pripetila. Obenem je prefekt zaukazal svojemu podrejenemu osebju, da ima takoj poiskati krivca, proti kateremu bo nastopil z vso strogostjo. Prefektura pravi, da jo pri izsledovanju vandala

podpira javnost in obljublja, da se bo spomenik rekonstruiral, tako da ne bodo užaljena čustva nobenega dobrega italijanskega državljanca, ki gleda še vedno z enim očesom v preteklost.

145 milijonov prebivalcev v Rusiji

Na seji osrednjega izvrševalnega odbora v Moskvi je poročal predsednik statističnega urada o dosedanjem izidu ljudskega štetja. Rusija ima sedaj 144 milijonov 800.000 do 145.700.000 prebivalcev. Številke namreč še niso popolne, ker štetje v jakutski republiki in v Centralni Aziji še ni končano. Podatki o narodnostih v poedinih sovjetskih republikah najbrže ne bodo popolnoma točni, ker se je opazovalo, da so številne komisije povečale vodilne narodnosti na škodo malih.

Mis Betty Nuthall,

19letna Angležinja, ki se je pred dnevi na mednarodnem teniškem turnirju v Nizzi tako odlikovala, da so jo nazvali drugo Suzanne.

«Katero knjigo se najbolj čitajo v Angliji. Danes sta v Angliji najaktualnejši knjigi I. del Spenglerjevega dela »Untergang des Abendlandes«, pisatelja Emila Ludwiga knjiga »O Viljemu Hohenzollernskem« ter Feuchtwangerjev molitvenik »Jud. Süs«, katerega je prodajala angleška cerkev na Angleškem za svojo najnovejšo uradno knjigo. Molitvenika prodajo londonske knjigarnice po 7000 izvodov na dan.

«Srečna služkinja. Pred nekaj dnevi je prejela 28letna služkinja Marija Draksdorfova, ki služi že pet let pri nekem mešarju v Meranu, obvestilo, da se ji je sreča namahoma smehnila. Podedovala je po nekem stricu iz Amerike, o katerem niti ni vedela, da živi v tako dobrih razmerah, 5 milijonov dolarjev. Ko se je razvedlo, kakšna sreča je doletela ubogo služkinjo, so kar začele deževati ženitne ponudbe. Ponujali so se ji ženinji iz aristokratskih krogov, oficirji in najboljši ljudje iz tako zvane višje družbe. Služkinja pa je zaročena z nekim židom in pravi, da mu bo ostala zvesta, ter je zavrnila vse ostale pohlepne ponujaje.

pripravila k zavesti...

«Ej, to so šurke babe Jurke, to so bajke stare majke!« prigovarja Djuro.

«Saj veste, kako so lani ljudje drli v bogomoljo, kjer je baje Marijina soha mežikala. V šolo grede so deklice zapazile, da Bogorodica zapira ter odpira oči. Naval je bil tak, da je redarstvo strážilo vhod v cerkev. Sestavila se je komisija in kaj je dognala? Molj je nastopil po tolikem vrišču in danes živ krst nič o tem ne črta. So pač drugi časi!«...»Daj mi no dogovoriti! Saj ne trdim, da niso. Ampak v oni zmedbi so se mi vse te malenkosti bliskovito kresale po glavi. Misli sem na viteško smrt kapetana na Titaniku, če se ne varam, ki se v kinu ustrelil, ko so se drugi potniki po možnosti vkrcali v rešilne ladje. Pri vsem tem sem imel še časa, da sem si z Batotovo pasto očistil zobe, čakajoč novih sunkov, ki mi morda zrušijo streho na glavo. Nazadnje sem šel še malo ležat, a spati se mi ni dalo. V sosednji sobi je nekaj zaškrtalo, zaškripalo. Zdal bo konec, sem dejal. Ah ne, saj sta le mlada zakonca; v sladki dremavici sta morda preslišala ves elementarni dirndal. Pa so še prišli sunki, čez dan, zvečer, a kvare niso povzročili bogve koliko...»

A. Rabar:

Potres v pretresu

Vročje solnce lije v park Gradec. Ostre burje nas brani skaloviti Srdj s francosko trdnjavo. Na severo-zapadu se koplje v sinji gladini neobljudeni otokček Sv. Andrija s svetilnikom nalik ladji z jadrnikom, nasukani na peščino. Na levo, v modrem, zapaljenem morju se črni gosto zarasli čudežni otrov Lokrum. Morska ravan pa sega nekam daleč, v nedozir in nedogled, obsegajoča vse celine liki božja dlan, ki nudi mir in spravo ljudem na zemlji. Ali pa res ponuja mir in pokoj? Se li ne kuha nekaj v teh nepredirnih globinah? Tišina je videti razlita vsepovsod, edino na brežne čeri pljuska slani val — kot dih morja — ter ovija mrke pečine s srebrnimi čipkami. Izza daljnega školjčiča Mrkana se bliža čoln na vesla: Žužek, ki je padel v vodo, kobaca in plava, pa ne more naprej.

Skupina mladih gospodov je privihrala v solnčne zatišje na popoldansko mastinčkanje. Z južnjaško brbljavo potretasajo najnovejši dogodek: potres v jugoslovanskih Atenah.

«Ajme meni! nocoj sem pa slabo spal. Debelo uro sem moral bedeti, pripravljeno, da zdajdaj vnovič zadremim, a

kaj je to? Nekaj se je zazibalo. Zmota. Poskusim z desno nogo zagupati posteljo, da se preverim, če nisem poprej morda sam zamajal. aP se ni premaknila.

«Jaz sem smrčal ko polh in sem se prebudil post festum,» ugotovi rejen tovariš.

«Tedi pa se je jame vse zibati. Kozarec, postavljen preveč ob robu umivalnika, štrbunkne v vedro. Skočim v hlače, ogrem se v suknjo. Pa še copate nataknem. Kam bi bilo bolje smukniti? Strop se lušči. Strah me prime v drobu in ga pretvori v vodo. Vsa stavba se tres. Tresem se tudi jaz v neki mrzlici. Bi pod posteljo? Joj, koliko prahu in puha in pajčevin je tu zaredila dekla! S hodnika me kličejo, naj bežim na cesto. V takih posvaljkanih hlačah, ko se skoro dani ali vsaj od elektrike že vidi? Kdo nas otme? si mečejo preplašene glave vprašanja od okna do okna čez ulice. «Samo Isukarstu se priporočamo,» zadržeta skrušen, ponižen glas. Kdo mi je dal to nesrečno misel, da sem baš te dni čital dubrovniško zgodovino? Vse se mi vrti po možganih: leta 1520. se je sesul znaten del mesta. 1526. kuga pokosi 20.000 duš. V aprilu 1667 pa reče reski bum! in ves Dubrovnik je na mah gomila kamenja. Z ene strani pljuske

M. Zévaco

Papežinja Favsta

Roman

Obenem je udaril konja z rapirjem po vratu. Uboga žival je oskočila z novo močjo in je predirjala še do pet sto korakov, preden se je zgrudila. Pregarjanci so nalik plazju zgrmili mimo vrat.

Samo prvi med njimi so videli Pardaillanova ukano in so se pozikovali ustaviti. Nastala je strašna zmešnjava. Tisti, ki so drevili za njimi, so se zaleteli vanje; drug se je valil preko drugega, pet ali šest konj je obležalo s polomljenimi nogami na tleh; vpitje ranjenec, preklinjanje nepoškodovanih in kričanje množice, ki se je mahoma zgrnila na pozorišče, je zalilo miroljubno ulico s truščem pravega sodnega dne.

Pardaillan se je med tem vzpel na prag gostilne. Pivci, hlapci in strežajke, ki so prav tedaj planili iz hiše, da bi videli, kaj se godi, so prestrašeno stopili vsakebi.

Z golim rapirjem v roki je stopil vitez v pivsko sobo. Vrgel je meč od sebe in omahnil, krilec z rokami, kakor bi se ga lotevala omotica. Ko je zagledal poln kozarec, ki ga je eden izmed gostov pozabil na mizi, ko je stekel zlijat, ga je zvrnil na dušek. S tisto nenavadno mirnostjo, ki ga je odlikovala v vseh težkih trenutkih, je jel nato utrjevati gostilno. Med prvim oknom in med vrati je stala velika omara, polna posode. Pardaillan se je uprl vanjo; mišice na njegovih laktech in žile na sencih so se napele; po silnem trudu se mu je posrečilo, da jo je zrinil pred hišna vrata...

Iz izbe je šel v kuhinjo, ki je imela takisto svoj izhod na cesto.

Cez nekaj trenutkov so bila tudi ta vrata zagrabljena z omaro. Nato se je vrnil v izbo; pograbil je prvo steklenico in si je iznova natočil vina.

«Prav je storil mojster Grégoire, ko je svoje dni zavaroval okna z mrežami,» je dejal sam pri sebi, zvrnivši čašo. «Prihranil mi je obilo dela... Oh, vince je res imenitno.» In spet si je nalil.

«Bože moj,» je tisti mah izpregovoril drhteč ženski glas, «kaj se godi?... Kdo ste? Kaj delate tu?... Kdo je zagrabil vrata?»

«Jaz sem, draga Hugeta, pomirite se! Tako govoreč se je Pardaillan obrnil h krčmarici, ki je na vrhu začula hrup in je brž pritekla pogledat.

«Vi, gospod vitez!... Jezus, kako ste zdelani!... Joj, slabo mu je!...»

Pardaillan se je bil zrušil na stol kakor snop; izguba krvi, napor peklenškega bega po vsem Parizu, kozarci, ki jih je izpraznil drugega za drugim, vse to ga je naposled zmoglo. Hugeta je planila k njemu, dvignila mu belo glavo in se s čudno nežnostjo zazrla v njegovo obličje.

In zdajci ji je nekaj zastrilo oči. Rahlo, rahlo je pritisnila ustnice na čelo opesvečenega Pardaillana. Vzlic opasnosti, vzlic strahoti, ki se je pripravljala zunaj, je v duhu blagoslovila usodo za to minuto prilike in za ta poljub... za prvi poljub, po katerem je koprnela kdo ve kako dolgo!

Rjovenje ljudi na ulici se je med tem približalo. Ali je ono zdramilo Pardaillana, ali ga je zbudil poljub? Nemara oboje. Odprl je oči, nasmehnil se in globoko vzdihnil.

«Matej! Lubin!» je zaklicala Hugeta. «In ti, Jehana, kje si!... Brž prinesite krepilo!... Oh, kam so neki izginili?...»

Žive duše ni bilo videti. Pardaillan se je zasmejal.

«Bogme, ko sem se utrjeval, sem jih v naglici pozabil zunaj!...»

«A zakaj ste se utrdili?»

«Le poslušajte, ljuba Hugeta!» je rekel vitez in sédel pokoncu. Smrtonosni hrup pred gostilno je naraščal od trenutka do trenutka; Guisevi plemiči so se pripravljali na naskok in množica, ki ni poznala preganjanca, je tulila od veselja. Bussi-Leclerc in Maineville sta z dvajsetorico prijateljev ogledovala stopnice in vrata.

«Vlomiti bo treba,» je rekel Bussi-Leclerc.

«Stojte!» je velel surov, hripav glas, ki je trepetal od radosti in gneva.

Plemiči so se ozrli in so zagledali Maureverta. Njegov obraz je bil od sovraštva tako spačen in grd, da jih je izpreletela groza.

«Govori!» je viknil nekdo.

«Poznam tega človeka,» je zavpil Maurevert. «Bodite uverjeni, da se ne bi bil zatekel semkaj, ako se ne bi imel s čim braniti. Ne smemo se zanesti na slepo srečo. Preveč važno je, da ga dobimo v roke!»

Težko je sopesel in krvoločna podjetnost mu je žarela v rdeče obrobjenih očeh.

«Treba je, da obvestimo vojvodo,» je povzel.

«Sporočim mu jaz!» se je podvzval eden izmed plemičev.

«Mi ostali pa čakajmo in pazimo,» je odredil Maurevert, kakor da so ga izvolili za poveljnika.

Hugeta in vitez nista čula teh besed, ki so se izgubile v občem trušču. Pač pa je krčmarica slišala klice na pogin.

«Ali je to kričanje zaradi vas?» je vprašala in prebledela.

«Zaradi koga pa!» je rekel Pardaillan.

«Bože moj! Kaj ste spet storili?...»

«Jaz? Prav ničesar. Le drugim nisem dal, da bi storili nekaj nezasižanega.»

Iz korotanske zgodovine je zajel roman

Angelin Hidar

Spisal: Van Lah, Cena vezani knjigi Din 20, no nošti Din 1-50več Izdala

Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Naprodaj je ugodno ležeča

trgovska hiša

na Mestnem trgu v Ljubljani. Iredna prilika za trgovska podjetja oz. naložbo kapitala. Vprašati pri Dr. O. FETICH, Dalmatinova ulica štev. 7.

Foto

aparati in potrebščine po nizkih cenah v zalogi

drogerija ANTON KANČ, sinova, Ljubljana, Zidovska ulica št. 1. Aparati v trgovini na ogled - Zahtevajte cenil za ostale potrebščine.

Dubrovačka

Parobrodsko Plovstvo d. d.

Ima stalen promet

s svojimi luksuznimi parobrodi med Dubrovnikom, Korčulo, Makarsko, Hvarom, Spitom, Trstom, Barijem, Kotorom in Ercegnovim.

Ima zveze

z velikimi putniško tovarnimi parobrodi z Aleksandrijo, Port-Saidom, Jaffo, Beryutom, Famagorto, Mersino in Rodijem.

Za informacije in pedicije s posredovanjem agenta A. C. Ducića, Split.

L. Mikus Ljubljana, Mestni trg 15 Izdelovatelj dežnikov Na drobno! Na debelo! Zaloga sprehajalnih pallo Stari dežniki so npravo obreženi.

dr. posebnega obnove

Naša nepozabna srčno dobra mati, oz. ses'ra, teta, tašča in sta a mati, gospa

KATARINA LENASSI roj. Pečlin

nas je 18. t. m. ob 10. previdena s tolažili sv. vere v 71. l. svoje dobe za vedno ostavila.

Pogreb predraže rajnice bo v nedeljo, 20. februarja 1927 ob 16. iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša za dušnico bo darovana 22. t. m. ob 7. v župni cerkvi sv. Magdalene v Mariboru.

Mari or, Ljubljana, Trst, Ancona, dne 18. februarja 1927.

Žalujoci ostali.

†

Ana Ruper roj. Kutny in Roza Kutny javljata tužno vest, da je njih cobra mami, gospa

Neža Kutny

v petek, dne 18 t. m. po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, 19 februarja 1927 ob 2. uri pop. iz hiše žalosti Karlovska c. 5 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1927.

Mestni pogrebni svet

ANALIZI, KALIBROVA

Veterna pismo

Broširano Din 16,- platno Din 26,-

NALOŽBA SE PR.

(Tiskovni zadrugi)

v Ljubljani.

Prešernova ulica 54

2607

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

Mr. Ph.

Francè Bizovičar

v petek, dne 18 februarja 1927, po kratki, mučni bolezni, star 32 let, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 20. februarja ob 3. pop. iz hiše žalosti, Jernejeva cesta 58, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana - Šiška, dne 18. februarja 1927.

Ivanka, soproga.

Marjan, sin.

Rodbine:

Bizovičar, Bajželj, Malgaj, Gorup, Bedina.

†

Savez apotekara Saradnika in Odbor službujočih farmacevtov javljata vsemu članstvu tužno vest, da je preminul po dolgi zavrtni bolezni njih zaslužni član

Ph. Mr. Francè Bizovičar

Pogreb se vrši v nedeljo, 20. februarja ob 3. uri popoldne. Ohranimo tovariša v trajnem spominu!

Ljubljana, dne 18. februarja 1927.